

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту

Пояснювальна записка
до бакалаврської дипломної роботи

на тему:

**АНАЛІЗ ТА МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА»)**

08-47.БДР.002.00.000ПЗ

Виконав: студент 3 курсу, групи П-17мсз
спеціальності 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»
Щербань Ю.В. _____

Керівник: к.е.н., доцент каф. ПЛМ

Білоконь Т.М.. _____

«_____» _____ 2020 р.

Рецензент: к.е.н., доцент каф. ММЕ

Штовба О. В. _____

«_____» _____ 2020 р.

АНОТАЦІЯ

Щербань Ю.В. Бакалаврська дипломна робота на тему «Аналіз та методи підвищення ефективності діяльності підприємства (на прикладі приватного акціонерного товариства «Вінницька харчосмакова фабрика»).

В роботі розглянуто теоретико-методичні аспекти аналізу ефективності діяльності підприємства, а також напрями її підвищення на підприємстві. Проаналізовані основні показники господарської діяльності підприємства та проведений аналіз показників, що визначають ефективність діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика». Розроблені заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Ключові слова: ефективність, аналіз, рентабельність, фінансово – господарська діяльність.

ANNOTATION

Shcherban Yu. V. Bachelor's degree work on the topic: " Analysis and methods of increase of efficiency of activity of the enterprise (on the example of private joint stock company "Вінницька харчосмакова фабрика")".

In the thesis work deals with theoretical - methodological and practical aspects of increasing of effectiveness at the company. The basic indicators of financial and economic activities and effectiveness of the company are analyzed. The measures to increase the effectiveness of the company are proposed.

Keywords: effectiveness, analys, profit, profitability, financial - economic activity.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Економічна сутність ефективності діяльності підприємства.....	6
1.2 Механізм управління ефективністю підприємництва	13
1.3 Методи оцінки ефективності діяльності підприємства.....	16
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА».....	25
2.1 Загальна характеристика ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».....	25
2.2 Оцінка фінансових результатів діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».....	31
2.3 Аналіз ефективності діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».....	44
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА».....	50
3.1 Напрями підвищення ефективності управління активами ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».....	50
3.2 Пропозиції щодо збільшення прибутку підприємства	52
3.3 Напрями підвищення ефективності використання інформаційних систем на ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».....	61
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

В умовах високого рівня невизначеності, наявності різних економічних та політичних проблем в країні, високого рівня конкуренції та кризових явищ підвищення ефективності діяльності підприємства є актуальним та першочерговим завданням. Слід відмітити, що методи підвищення ефективності діяльності підприємства мають бути спрямовані, перш за все, на раціональне використання ресурсів та потенціалу компанії.

Аналізу теоретичних та практичних аспектів аналізу ефективності діяльності підприємств приділяли увагу такі вітчизняні та закордонні науковці як П. Друкера, М. Майєра, В. Петі, В. А. Андрейчук, С. В. Войтко, О. А. Гавриш, В. Г. Герасимчук, А. В. Дейнеко, А. І. Ільїна, В. В. Ковальов, Г. О. Швиданенко, Л. С. Захаркіна, Р. А. Кушваха, Р. В. Андрійчук, Р. Беннет, П. Ю. Буряк, О. Г. Гупало, О. О. Воронін, Ф. В. Зинов'єв, Н. В. Савенко, О. М. Савицька, С. Н. Немирович та ін. В їх працях висвітлено ряд питань, пов'язаних з ефективністю діяльністю підприємства, методами аналізу та покращання стану підприємств. Разом з тим проблема підвищення ефективності діяльності підприємства потребує подальшого дослідження.

Метою дипломного дослідження є узагальнення теоретико-методичних положень та обґрунтування рекомендацій щодо покращення ефективності діяльності підприємства.

Основними завданнями дипломної роботи є:

- проаналізувати теоретичні та методичні аспекти аналізу ефективності діяльності підприємства;
- дослідити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства та можливості й загрози зовнішнього середовища;
- проаналізувати діяльність підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» у 2016 - 2018 роках та оцінити фінансовий стан і ефективність діяльності підприємства;

- розробити пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Об'єктом дипломного дослідження є процес забезпечення ефективності діяльності підприємства.

Предметом дипломного дослідження є методи та механізми підвищення ефективності діяльності підприємства.

Інформаційними джерелами дипломного дослідження були матеріали щорічних фінансово-економічних звітів ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за 2016 - 2018 роки.

Практична цінність отриманих результатів роботи полягає в проведенні аналізу змін та діяльності у фінансовому стані ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» та наданні пропозицій по підвищення ефективності діяльності підприємства.

Для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань використано такі методи дослідження: статистичні прийоми дослідження числових даних, а саме аналіз ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства, методи індукції, дедукції, синтезу, аналізу, порівняння. Для відображення інформації використовувалися табличний та графічні методи.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність ефективності діяльності підприємства

Економічна ефективність господарської діяльності підприємства є визначальним елементом господарської практики. Вона охоплює сукупність стійких та суттєвих взаємовідносин підприємства на ринку, а також співвідношення результатів діяльності та витрат, понесених підприємством під час виробництва.

Ефективність як економічна категорія дозволяє провести якісно-кількісну оцінку результатів господарювання. Вона займає одну з головних позицій в усіх процесах діяльності підприємства та його фазах: виробництві, розподілі, обміні та споживанні, виражаючись у діяльності будь-якої ланки на всіх рівнях, від окремої фірми до цілої галузі і економіки в цілому [1, с. 108].

Зміст та розвиток поняття «ефективність» поступово зазнає змін та ускладнюється в процесі свого розвитку. Воно включає в себе не тільки ті економічні параметри, що відображають економічність виробництва через співвідношення витрат і обсягу випуску, а й різного роду взаємовідносини із зовнішнім середовищем.

Під час виробництва здійснюється свідоме і планомірне комбінування різноманітних виробничих ресурсів (організаційних матеріальних, технічних, технологічних, трудових) і створення нових продуктів. Для економічного розвитку як окремих підприємств, так і економіки країни в цілому необхідно, щоб процес виготовлення продукції був ефективним, тобто відбувався при оптимальних витратах виробничих ресурсів, мінімальних витратах та максимальній прибутковості виробництва [2, с. 153].

При ухваленні індивідуальних і соціальних рішень саме прибутковості приділяють особливу увагу. Важлива роль категорії «ефективність» в економічній і організаційній науці та практиці вимагає підвищеної уваги з боку

її тлумачення та осмислення. Лише при умові чіткого розуміння поняття «ефективності», його можна використовувати та застосовувати при прийнятті управлінських рішень, для досягнення успіху в операційній діяльності підприємства [3, с. 145].

Щодо наукових праць, то такий ряд вітчизняних та закордонних вчених як Р. Беннер, А. Карінцева, В. Парето, А.М. Матлін, Л. Мельник, В. Батрасов, В.Я. Хрипач, Д. Скотт Сінк, С. Ейлон, Б. Голд, Ю. Сьозан, П. Друкер, Д. Хайман, Н. В. Савенко, О. М. Савицька, С. Н. Немирович та інші, досліджували різні підходи до визначення економічної сутності ефективності діяльності підприємств та систематизували деякі з них [4, с. 83-86].

Розглянемо основні визначення поняття «ефективність» та спробуємо виявити в них спільні та відмінні риси (табл. 1.1).

Таблиця 1.1. Економічна сутність категорії «ефективність» [4, с. 83-86; 5, с. 98]

Джерело 1	Визначення 2
Великий економічний словник	Ефективність – здатність приносити ефект, здійснювати вплив. Економічна ефективність – результативність економічної діяльності, економічних програм і заходів, що характеризуються відношенням отриманого економічного ефекту, результату до витрат факторів, ресурсів, які обумовили отримання даного результату, досягнення найбільшого обсягу виробництва з використанням ресурсів певної вартості.
П. Друкер	Ефективність – сукупність різних соціально-економічних процесів та явищ. Які пов'язані з досягненням результату та раціональним використанням ресурсів.
Б. Голд, С.Ейлон, Ю. Сьозан	Під ефективністю, як правило розуміють продуктивність, яка визначається відношенням випуску до витрат.
Д. Скотт Сінк	Ефективність (дієвість) – це ступінь досягнення системою поставлених перед нею цілей, ступінь завершення потрібної роботи.
А.М. Матлін	Ефективність у самому загальному вигляді можна виразити як відношення результатів виробництва до ресурсів необхідних для їх досягнення.
В. Батрасов	Ефективність виражає виробничі відносини, які формуються між людьми з приводу більш результативного господарювання на базу суспільної власності та планомірного використання ресурсів.

Продовження табл. 1.1

1	2
Л. Мельник, А. Карінцева	Ефективність визначається відношенням результату (ефекту) до витрат, що забезпечують його отримання. Економічна ефективність – це вид ефективності, який характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (витрат) досягнення цілей (результатів), а в ряді випадків і самих цілей (а саме, отримання прибутку)
Андрійчук Р. В.	Економічна ефективність - відношення між отримуваними результатами виробництва - продукцією і матеріальними послугами, з одного боку, і витратами праці та засобів виробництва - з іншого
Савенко Н. В.	Економічна ефективність - результат виробничої діяльності, що виражається у вигляді співвідношення між підсумками господарської діяльності та витратами ресурсів

Отже, виходячи з наведених підходів, можна зробити висновок, що ефективність – це співвідношення отриманого результату до понесених витрат. Таким чином, ефективність виражає міру віддачі від вкладених коштів або витрачених ресурсів.

Як видно з таблиці 1.1, більшість авторів ототожнюють поняття ефекту та результату, що призводить до змішування сутності двох понять «ефективність» та «результативність». Разом з тим, ототожнення цих понять є недоцільним, оскільки ефективність охоплює сукупність властивостей та параметрів підприємства, які виражають якість його роботи, повноту використання обладнання та робочого часу, продуктивність праці, економічність використання різноманітних ресурсів, раціональність організації технологій виготовлення продукції тощо. Натомість результативність означає корисність (доцільність) діяльності підприємства і асоціюється з конкретними результатами, які задовольняють потреби.

Порівняння понять «ефективність» і «результативність» отримало широкого розповсюдження серед науковців. Так, В. С. Тікін наполягає на чіткому розмежуванні цих категорій. Таку ж точку зору висловлює відомий американський економіст Пол Хейне, який стверджує, що ефективність і

економічність мають характеризувати «результативність» використання ресурсів для досягнення цілей. «... Отримувати якнайбільше з доступних нам обмежених ресурсів ось що ми маємо на увазі під ефективністю і економічністю» [6, с. 94].

Таким чином, ефективність є більш ширшим поняттям в порівнянні з результативністю. З цією думкою погоджується Швець В.Є. [7, с. 4], який у своїх роздумах посилається на висловлювання відомого спеціаліста з якості Пітера Друкера. Друкер звертає увагу на смислову відмінність даних категорій: «результативність» (effectiveness) означає «робити правильні речі» (doing the right things), а «ефективність» (efficiency) – «робити речі правильно» (doing things right). Подібне розділення він виводить з різного написання і вимови однокореневих слів.

Таким чином, оцінювання ефективності зводиться до аналізу діяльності підприємства. Так, досить популярною зарубіжною моделлю оцінки ефективності діяльності підприємств є методика «Концепція трьох «Е» (economy, efficiency and effectiveness) – модель економічності, ефективності та результативності діяльності.

1. Економічність (economy) – це використання належної кількості ресурсів відповідної якості у належний час, у необхідному місці, за розумну ціну – тобто правильне витрачання.

2. Ефективність (efficiency) – співвідношення між продуктом у вигляді наданих товарів (послуг) та ресурсами, використаними на їх створення.

3. Результативність (effectiveness) – ступінь відповідності досягнутих результатів поставленій меті, погодження використаних засобів і результатів з поставленою метою [8, с. 32–33].

Використання даного підходу може стати рушійною силою підвищення ефективності діяльності вітчизняних підприємств на ринку.

Розглянемо взаємозв'язок понять «ефективність», «результативність» та «економічність» (рис. 1.1).

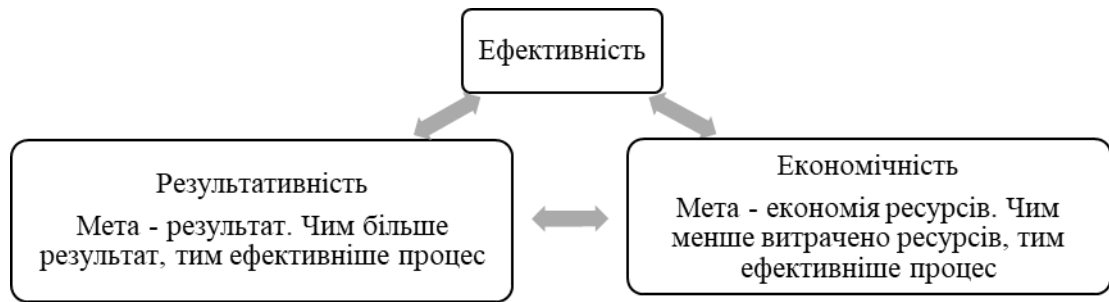

Рис. 1.1. Взаємозв'язок понять «ефективність» – «результативність» – «економічність» [9, с. 35]

Отже, можна зробити висновок, що результативність є формою ефективності. У тому випадку, коли необхідно оцінити ступінь досягнення планованого результату, ефективність розглядається у формі результативності, якщо ж ми говоримо про мінімізацію використовуваних ресурсів, то доцільним є застосування категорії «економічність».

Аналізуючи вищенаведене, можна виділити характерні риси ефективності як економічної категорії:

- ефективність діяльності підприємства можна охарактеризувати такими фінансовими показниками як прибуток та рентабельність, при аналізі яких слід виходити з довгострокової перспективи розвитку підприємства;
- при аналізі ефективності діяльності підприємства слід порівнювати її з ефективністю діяльності інших учасників ринку, при цьому її рівень має бути не нижчим за середньоринковий;
- в умовах високого рівня конкуренції та постійної конкурентної боротьби необхідно впроваджувати систему оцінки ефективності та проведення заходів щодо її підвищення.

Більш детальний аналіз поняття ефективності діяльності підприємства може бути проведений в розрізі основних її видів залежно від ряду класифікаційних ознак.

Так, О. Романова [10, с. 116] поділяє ефективність на такі види як внутрішня і зовнішня, а також статична і динамічна. Під внутрішньою ефективністю розуметься оцінка ефекту, отриманого підприємством від власної

діяльності, тобто аналіз його результативності шляхом визначення співвідношення результату та витрат.

Зовнішня ефективність характеризує структуру потреб суспільства, а також дозволяє оцінити ступінь задоволення підприємством даних потреб, потенціал підприємства, рівень корисності продукції, послуг, питому вагу продукції підприємства на ринку.

Разом з тим практика свідчить, що інколи цілі внутрішньої та зовнішньої ефективності є суперечливими та протилежними. Наприклад, орієнтація на розширення асортименту продукції і послуг, зазвичай, призводить не лише до збільшення обсягу продажів, але й до одночасного зростання витрат протягом певного періоду часу, що тягне за собою зниження ефективності використання ресурсів.

Статична ефективність використовується для оцінки протягом короткого періоду часу, який передбачає прийняття оперативних і тактичних рішень без повноцінного якісного оновлення виробничої бази.

Динамічна ефективність спрямована на отримання більш високих результатів завдяки більш гнучкому варіюванню ресурсами та зміні технологічної бази в довгостроковому періоді. Динамічна ефективність – основний спосіб підтримання високої конкурентоспроможності підприємства протягом тривалого часу [10, с. 116].

Для більш об'єктивного оцінювання ефективності діяльності підприємства необхідно враховувати не лише витрати на основну діяльність підприємства, а і витрати на використання засобів праці (тобто вартість основних фондів), предметів праці (тобто вартість оборотних фондів), робочої сили (тобто вартість трудових ресурсів). Слід врахувати, що на виробництво впливає також фінансовий стан підприємства, а також сукупність організаційних, управлінських, технологічних переваг, що виражаються в нематеріальних та матеріальних ресурсах. Таким чином, при оцінці витрат відповідно слід брати оцінку всіх названих ресурсів.

Досить поширеною класифікаційною ознакою для поділу ефективності на

окремі види є оцінка результатів діяльності підприємства. За цією ознакою розрізняють економічну, організаційну та соціальну ефективність (рис. 1.2).

Аналізуючи види ефективності діяльності підприємства, наведені на рис. 1.2, варто відмітити їх тісний взаємозв'язок між собою. Так, підвищення економічної ефективності тягне за собою зростання соціальної та організаційної; соціальна ефективність орієнтована на максимальне задоволення потреб працівників та має ознаки як економічної, так і організаційної ефективності.

Економічна ефективність	Організаційна ефективність	Соціальна ефективність
<ul style="list-style-type: none"> показує рівень ефективності використання матеріальних, фінансових, трудових, природних та інших ресурсів, а також міру витрат на досягнення поставлених цілей. 	<ul style="list-style-type: none"> може охарактеризувати якість організаційної структури підприємства та результативність її управління. 	<ul style="list-style-type: none"> демонструє відповідність витрат і соціальних результатів діяльності підприємства цілям і соціальним інтересам суспільства

Рис. 1.2. Класифікація видів ефективності діяльності підприємства [11, с. 85]

Ефективність діяльності підприємства можна також розглядати через сукупність факторів, які на неї впливають. Розглянемо основні фактори впливу на економічну ефективність підприємства (рис. 1.3) [12, с. 436].

Під час здійснення контролю ефективності діяльності підприємства необхідно проводити постійний аналіз показників фінансово-господарської діяльності, визначення місця підприємства на ринку та пошук можливостей для його подальшого розвитку, виходячи з виявлених факторів впливу.

Залежно від спрямованості дії основні фактори впливу на економічну ефективність поділяються на позитивні та негативні. До позитивних відносять фактори, які призводять до покращення показників діяльності підприємства, а до негативних – відповідно ті, які погіршують фінансовий стан.

Залежно від місця виникнення факторів впливу на економічну

ефективність вони поділяються на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх факторів можна віднести ті, які виникають в межах підприємства та залежать від діяльності самого підприємства. Зовнішні фактори є результатом впливу зовнішнього середовища, при цьому виділяють зовнішні фактори прямого та непрямого впливу. Це може бути вплив держави, діяльність конкурентів, постачальників, міжнародні події тощо [13, с. 175].

Рис. 1.3. Фактори впливу на економічну ефективність підприємства [12, с. 436]

Фактори впливу на економічну ефективність впливають на процес прийняття управлінських рішень, його основні етапи та характер. Так, кожний етап характеризується рядом ризиків, які необхідно врахувати. Оптимізація рівня ризиків дозволить приймати ефективніші рішення, що характеризуватимуться меншими витратами ресурсів, а також сприятиме підвищенню ймовірності реалізації цих рішень.

1.2 Механізм управління ефективністю підприємництва

Дієвим сучасним інструментом управління ефективністю підприємництва є модель BPM (Business Performance Management), яка базується на системах управління ресурсами компанії - ERP-системах.

BPM має наступну структуру: стратегічне управління, управління ресурсами, управління персоналом, фінансовий та операційний менеджмент, постановка цілей, підготовка звітів, облік витрат і результатів, моніторинг ключових показників ефективності (рис. 1.4) [4, с. 155; 15; 16].

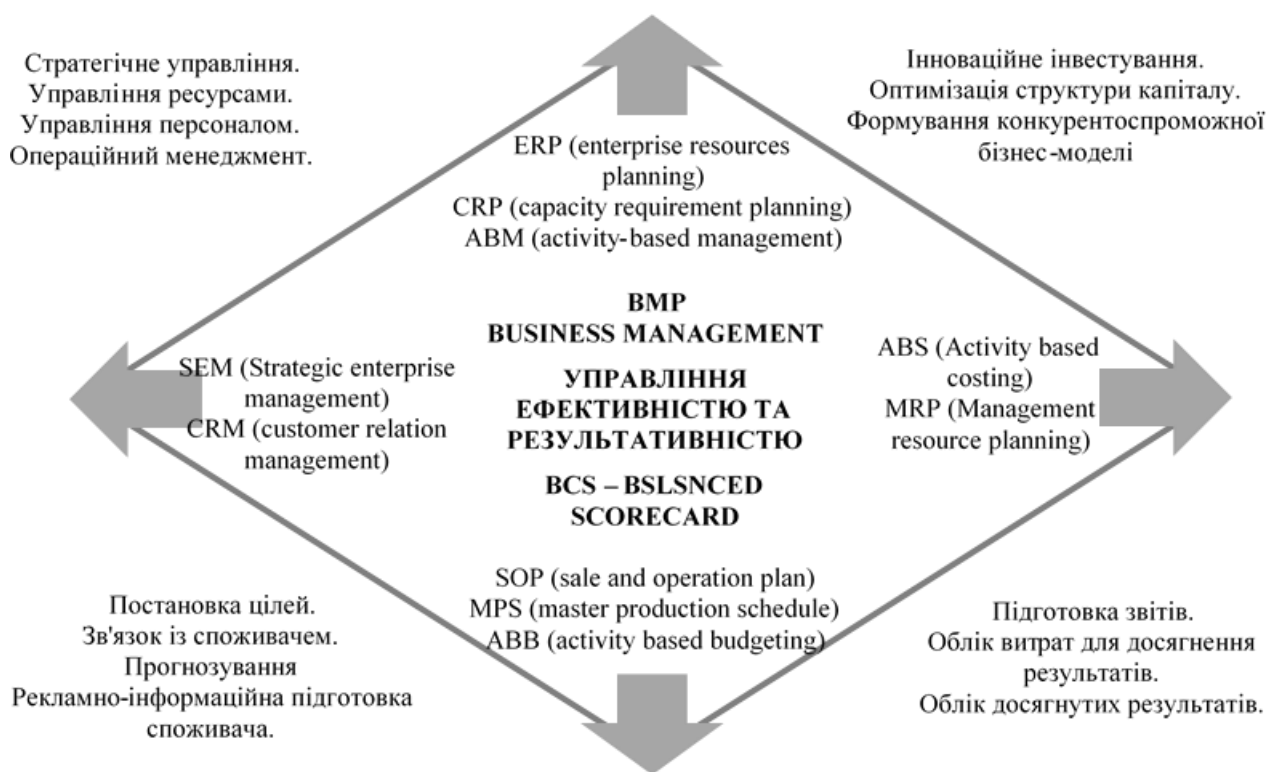

Рис. 1.4. Механізм управління ефективністю підприємництва

Система BPM охоплює ряд інтегрованих циклічних процесів аналізу та управління та призначена для визначення стратегічних цілей підприємництва з подальшим управлінням процесом досягнення поставлених цілей та оцінкою

ефективності їх досягнення.

Впровадження на підприємстві такого типу механізму управління, який реалізується у вигляді системи збалансованих показників (Balanced Scorecard – BSC), підтвердило її дієвість. Її результативність було доведено Р. Капланом і Д. Нортеном, .

Оскільки методика BSC по суті є інструментів для контролю досягнення цілей підприємництва, то підтримуємо ідею використання «системи збалансованих показників як інструменту управління ефективністю підприємства, оскільки її методика містить у собі набір критеріїв ефективності діяльності» [16].

Слід відмітити, що система BSC фактично перетворює систему оцінки ефективності в систему прямого контролю та управління, оскільки забезпечує інтеграцію різних аспектів в діяльності підприємства: бізнес-процеси, фінансовий стан, управління персоналом, оцінку підприємства клієнтами, фінансові результати. Значною перевагою механізму є те, що він об'єднує бізнес-процеси, орієнтовані на задоволення потреб клієнтів, а це в свою чергу задіює весь персонал та підрозділи підприємства.

Разом з тим, основні методичні засади інструментів типу «система збалансованих показників» забезпечують врахування галузевої специфіки підприємства при визначенні вхідних параметрів критеріїв ефективності, що дозволяє провести інтегральну оцінку ефективності підприємництва.

Виходячи з того, що ефективність діяльності підприємства охоплює ефективне формування, поєднання та використання всіх наявних ресурсів, ефективний ресурсний менеджмент буде запорукою досягнення стратегічних цілей, реалізації довгострокових стратегічних програм розвитку, перспективним напрямом забезпечення результативності діяльності та інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємств [17].

Отже, ми зробили висновок про важливість ресурсного менеджменту як ключового фактору ефективності діяльності підприємства. Розглянемо ресурсний портфель підприємства, який забезпечує його ефективне функціонування (рис. 1.5).

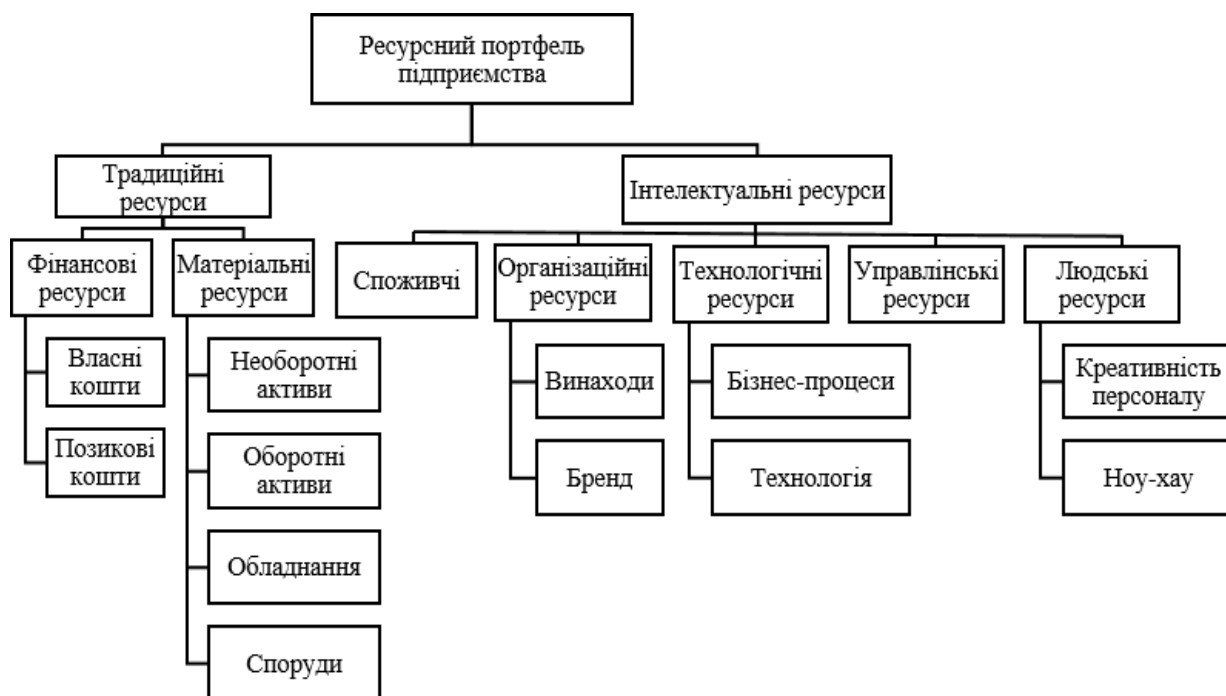

Рис. 1.5. Ресурсний портфель підприємства [18, с. 1003]

З рис. 1.5 бачимо, що основою забезпечення ефективної діяльності підприємства є матеріальні та інтелектуальні ресурси, особливо організаційні ресурси. Таку ситуацію можна пояснити жвавим розвитком ринкового середовища. При цьому світовий досвід підтверджує вагомість саме організаційних ресурсів для забезпечення довгострокового успіху завдяки формуванню конкурентних переваг.

Наявність стратегічних ресурсів визначає стійкість підприємства у динамічному та мінливому ринковому середовищі. Для формування та підтримки високого рівня ефективності підприємництва слід звертати увагу не лише на ефективність використання ресурсів, а й на пошук нових джерел прибутку та конкурентних переваг. При формуванні економічної ефективності підприємства важливе значення має принцип випереджаючого створення та розвитку унікальних видів ресурсних комбінацій, які недоступні конкурентам у певний період часу [18, с. 1003].

Отже, ефективність діяльності підприємства означає здатність підприємства формувати і досягати поставлених цілей з урахуванням впливу зовнішніх

чинників і використання внутрішніх умов функціонування з використанням всіх наявних ресурсів для отримання соціального, екологічного, фінансового ефекту для суспільства та підприємства, дотримуючись визначеного співвідношення витрат і результатів.

1.3 Методи оцінки ефективності діяльності підприємства

У сучасних умовах оцінка економічної ефективності діяльності є обов'язковим етапом при прийнятті управлінських рішень з метою максимізації прибутку та забезпечення стійкості функціонування підприємства в довгостроковій перспективі.

Для деяких суб'єктів господарювання аналітична інформація з ефективності діяльності потрібна не лише для внутрішнього використання, а й для зовнішніх стейкхолдерів, зокрема для акціонерів, кредиторів, інвесторів та інших зацікавлених зовнішніх суб'єктів.

Всі показники ефективності діяльності підприємства можна поділити на дві групи [19, с. 222]:

- оціночні, які відображають досягнутий або можливий рівень розвитку або результатів різних видів діяльності;
- витратні, які показують рівень витрат на здійснення певних видів діяльності.

Розглянемо поширені на сьогодні методики оцінки ефективності діяльності підприємства. Методичний підхід Р. М. Петухова базується на знаходженні співвідношення між основними результатами діяльності підприємства та витратами, понесеними підприємством у процесі виробництва (1.1).

$$\text{Економічна ефективність} = \text{Результат} / \text{Витрати} \quad (1.1)$$

Слід відмітити, що автор основну увагу приділяє проблематиці визначення кількісного економічного результату виробництва, а також вибору витрат, до яких

можна віднести обраний економічний результат. Порівнюючи витратний, ресурсний та витратно-ресурсний підходи до вибору критеріїв оцінки економічних результатів виробництва, автором приходиться до висновку про доцільність використання нормативно-частотної і товарної продукції підприємства. Хоча надалі широко використовуються й такі показники як валова продукція, прибуток тощо [4, с. 120–121].

Аналіз практики свідчить, що окремі розрахункові показники ефективності діяльності підприємства не відповідає реальній картині ефективності підприємництва в тому випадку, коли вони оцінюються окремо один від одного. Більш об'єктивною є оцінка інтегрального показника ефективності діяльності підприємства.

При здійсненні розрахунку інтегрального показника рівня економічної ефективності підприємства виділяють наступні етапи [20, с. 110; 21, с. 89]:

1. Формування сукупності індикаторів для визначення ефективності підприємства
2. Визначення характеристик індикаторів.
3. Визначення вагових коефіцієнтів індикаторів.
4. Розрахунок кожної складової ефективності діяльності підприємства.
5. Визначення вагових коефіцієнтів складових ефективності діяльності підприємства.
6. Розрахунок інтегрального індексу ефективності підприємства.

Перший етап розрахунку інтегральної оцінки рівня ефективності діяльності підприємства передбачає формування множини індикаторів для забезпечення прийняття управлінських рішень щодо мінімізації та нейтралізації фінансових ризиків підприємства.

Другий етап оцінки передбачає вибір та вивчення основних характеристик індикаторів шляхом визначення їх нижніх та верхніх меж.

Третій етап передбачає вибір вагових коефіцієнтів індикаторів оцінки рівня ефективності підприємства. Слід відмітити, що розрахунок індикаторів варто проводити на базі даних публічної фінансової звітності підприємств, що

дозволить оперативно визначити рівень ефективності підприємства та його рейтингову оцінку в конкурентному середовищі [20, с. 113]. Сукупність показників, які можуть слугувати індикаторами рівня економічної ефективності підприємства, представлено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2. Індикатори для визначення рівня економічної ефективності підприємства [20, с. 112]

Складова діяльності підприємства	Показник
Бюджетна складова	<ul style="list-style-type: none"> – Частка НП у сумі виручки від реалізації товарів, робіт, послуг. – Коефіцієнт оподаткування прибутку. – Коефіцієнт відхилення оборотних активів у дебіторській заборгованості та розрахунками з бюджетом. – Частка кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом і позабюджетними платежами в загальному обсязі ПЗ. – Коефіцієнт співвідношення ДЗ та КЗ за розрахунками з бюджетом та позабюджетними фондами. – Частка відстрочених податкових активів у сумі прибутку підприємства. – Коефіцієнт платіжної дисципліни.
Кредитна складова	<ul style="list-style-type: none"> – Коефіцієнт оборотності ДЗ. – Період погашення ДЗ. – Частка сумнівної ДЗ у загальному обсязі заборгованості. – Коефіцієнт оборотності КЗ. – Період погашення КЗ. – Частка КЗ за розрахунками у загальному обсязі ПЗ
Банківська складова	<ul style="list-style-type: none"> – Коефіцієнт заборгованості. – Коефіцієнт поточних зобов'язань. – Коефіцієнт довгострокових зобов'язань. – Коефіцієнт покриття відсотків. – Співвідношення отриманих і погашених позик. – Рентабельність позичкового банківського капіталу.
Інвестиційна складова	<ul style="list-style-type: none"> – Коефіцієнт руху грошових коштів у результаті операційної діяльності. – Коефіцієнт руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності. – Коефіцієнт участі грошових активів у оборотному капіталу. – Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку. – Рентабельність чистого грошового потоку.
Фінансово-технологічна складова	<ul style="list-style-type: none"> – Коефіцієнт інвестування необоротних активів. – Частка авторських прав у загальному обсязі нематеріальних активів.

На четвертому етапі відбувається оцінка рівня кожної складової ефективності діяльності підприємства. Для розрахунку інтегрального індикатора за кожною складовою діяльності використовується формула (1.3):

$$I_j = \sum a_{ij} * x_{ij}, \quad (1.3)$$

де I_j – інтегральний індикатор складової ефективності господарської діяльності підприємства;

a_{ij} – вагові коефіцієнти, які характеризують ступінь внеску i -го показника в інтегральний індекс;

x_{ij} – вихідний показник.

На п'ятому етапі здійснюється розрахунок вагових коефіцієнтів складових ефективності діяльності підприємства за допомогою експертних оцінок за формулою (1.4):

$$b_j = \frac{\sum_{n=1}^N S_{jn}}{\sum_{n=1}^N \sum_{k=1}^M S_{kn}} \quad (1.4)$$

де b_j – вагові коефіцієнти складових ефективності господарювання підприємства;

S_{jn} – оцінка j -ї сфери, яку надав n -й експерт;

N – кількість експертів;

M – кількість складових економічної ефективності підприємства.

На шостому етапі здійснюється розрахунок інтегрального індексу економічної ефективності діяльності підприємства за формулою (1.5):

$$I = \sum b_j * I_j, \quad (1.5)$$

Розрахунок інтегрального індексу ефективності діяльності підприємства сприяє формуванню та плануванню інвестиційної та фінансової політики на довгострокову перспективу та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо визначення оптимальної структури ресурсів [22].

Наступний підхід до інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства передбачає оцінку його зовнішнього та внутрішнього потенціалу. Основні показники, що використовуються для оцінки, представлено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3. Елементи показників внутрішнього та зовнішнього потенціалу підприємства [23]

Назва показника	Характеристика
<i>1. Індикатор зовнішнього потенціалу (можливості) (I_{en})</i>	
1.1. Показник ринкових можливостей підприємства (I _{mo})	Враховує діапазон і життєвий цикл товарів, імідж підприємства, позиція на вітчизняному та зовнішніх ринках.
1.2. Показник ресурсних можливостей підприємства (I _{ro})	Враховується наявність фінансових, матеріальних енергетичних ресурсів.
1.3. Індикатор соціально-економічних умов (I _{sc})	Враховується якість життя, стан економіки тощо
<i>2. Показник внутрішнього потенціалу (здібності) (I_{in})</i>	
2.1. Показник «капітал-праця» (I _{кр}): Чиста вартість основних засобів / Середня кількість працівників	Вимірює обсяг активів, що відповідають критеріям (за чистою вартістю на одного працівника).
2.2. Індикатор співвідношення маневреності власних коштів (I _{mf}): (Поточні активи - поточні зобов'язання) / Власний капітал	Визначає фінансові можливості підприємства реалізувати нові проекти.
2.3. Індикатор інших внутрішніх умов (I _{ic})	Враховується використання міжнародних стандартів, участь у асоціаціях та спільна робота з іншими інституційними установами та організаціями; зміни в управлінні організаційною структурою, навчання і перепідготовка кадрів, запровадження інновацій тощо.

Функцію з урахуванням показників, наведених в таблиці 1.3, можна представити таким чином (1.6):

$$I_p = \int I_{mo} * I_{ro} * I_{sc} * I_{kp} * I_{mf} * I_{ic}, \quad (1.6)$$

Дана функція враховує індивідуальні показники ринку та можливості підприємства на ньому (I_{mo}), ресурсні можливості підприємства (I_{ro}), соціально-економічні умови (I_{sc}), трудомісткість (I_{kp}), співвідношення маневреності власних коштів (I_{mf}) та інші внутрішні умови (I_{ic}).

Одна з перших методик аналізу прибутковості та оцінки ефективності діяльності підприємства - це модель Дюпон (DuPont), яка передбачає проведення аналізу фінансових коефіцієнтів для оцінки потенціалу та ефективності діяльності підприємства.

Першочергово двофакторна модель DuPont використовувалась для оцінки ефективності використання активів за цільовим показником - рентабельність активів (1.7):

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} * \frac{\text{Виручка}}{\text{Активи}} \quad (1.7)$$

Для аналізу активів береться їх середня величина за аналізований період – наприклад, для даних річної звітності активи розраховуються як їх півсума на початок і кінець року [24, с. 181]. Для аналізу активів береться їх середня величина за аналізований період – наприклад, для даних річної звітності активи розраховуються як їх півсума на початок і кінець року [24, с. 181].

На практиці найбільш поширеною стала трьохфакторна модель Дюпон, яка передбачає визначення коефіцієнту рентабельності власного капіталу, як інтегрального показника оцінки ефективності діяльності з використанням коефіцієнта обороту активів. Трьохфакторна модель має наступний вигляд (1.8):

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} * \frac{\text{Виручка}}{\text{Активи}} * \frac{\text{Активи}}{\text{Власний капітал}} \quad (1.8)$$

Дана модель дозволяє оцінити вплив операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Ефективність системи продажів

підприємства оцінюється на підставі рентабельності власного капіталу і відповідно інвестиційної привабливості підприємства.

Наступною модифікацією даної методики стала п'ятифакторна модель Дюпон, яка має наступний вигляд (1.9):

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} * \frac{\text{Виручка}}{\text{Активи}} * \frac{\text{Активи}}{\text{Власний капітал}} * \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Прибуток до оподаткування}} * \frac{\text{Прибуток до оподаткування}}{\text{Прибуток до оподатк.і виплати \%}} \quad (1.9)$$

Основними перевагами моделі є простота розрахунку, аналізу. Крім того аналізовані фактори, які дозволяють оцінити прибутковість підприємства для акціонерів, можна легко пов'язати з оперативними планами підприємства. Разом з тим, бухгалтерська звітність не завжди виступає надійним джерелом інформації про діяльність підприємства.

Альтернативою традиційним фінансовим моделям виступають вартісні моделі оцінки ефективності діяльності підприємства, яка пов'язується з приростом його вартості. Автором однієї з перших вартісних моделей є Джеймс Тобін, який в 1966 році запропонував «теорію вибору портфельних інвестицій» [10].

Автор моделі зазначав, що за наявності альтернативних варіантів вкладення коштів варто намагатись досягнути збалансованості високоризикових і низькоризиковий інвестицій в інвестиційному портфелі. Д. Тобін розробив концепцію «фактору Q» (коефіцієнт Тобіна), який використовується для визначення ефективності капітальних вкладень в підприємство. Коефіцієнт Тобіна розраховується як відношення ринкової вартості активів до витрат на їх заміщення [25, с. 54]

З розробкою моделі виникла категорія «вартісне мислення», яке означає зусилля менеджерів, спрямовані на максимізацію вартості підприємства та розраховується на підставі оцінки грошового потоку з урахуванням різних

зовнішніх факторів.

В сучасних умовах найбільш вживаною концепцією в рамках вартісного мислення є концепція економічної доданої вартості (EVA), розроблена Д. Стерном і Б. Стюартом. За цією концепцією зростання ефективності характеризується перевищенням рентабельності використововуваного капіталу над витратами на його залучення. При впровадженні системи управління ефективністю на базі показника EVA виділяються чотири пріоритетні напрямки використання моделі - 4М [26]:

1. Вимірювання (Measurement) означає, що дана методика оцінки діяльності компанії найбільш точно виражає фактичну рентабельність підприємства.

2. Система управління (Management system) включає управлінські рішення зі визначення цілей, стратегічного планування, розміщення капіталу, придбання і продажу активів.

3. Мотивація (Motivation) реалізується шляхом розробки системи винагороди на базі показника EVA, що дає можливість поєднання інтересів менеджерів і акціонерів.

4. Стиль мислення (Mindset) при впровадженні системи управління і винагороди обумовлює зміну корпоративної культури.

Показник EVA визначається за формулою (1.10) [26]:

$$EVA = NOPAT - (CC * NOA) \quad (1.10)$$

де *NOPAT* – чистий операційний прибуток;

CC – вартість капіталу;

NOA – чистий операційний капітал.

Існує й інший підхід до визначення показника EVA на підставі поєднання показників рентабельності активів компанії і доданої економічної вартості (1.11):

$$EVA_t = (ROA_t - WACC) * C_{t-1}, \quad (1.11)$$

де $WACC$ – середньозважені витрати на капітал;

ROA – показник рентабельності активів компанії.

Слід відмітити, що зростання показника EVA в минулому періоді може бути обумовлено не лише підвищенням ефективності діяльності підприємства, але й впливом факторів, які можуть спричинити негативні наслідки в майбутньому. Виходячи з того, що показник EVA залежить від витрат виробництва, такими чинниками можуть бути економія на матеріалах та відповідно на якості продукції, що в короткостроковому періоді забезпечить зростання показника EVA, а в довгостроковому призведе до його зниження через втрату клієнтів і зменшення виручки від продажів.

Крім того, орієнтація лише на збільшення вартості призводить до недооцінки таких факторів довгострокової ефективності як діловий імідж підприємства, знання персоналу, рівень використання сучасних технологій.

Отже, аналіз ефективності діяльності підприємства є одним із найважливіших етапів ведення бізнесу. Оцінку економічної ефективності діяльності компанії неможливо провести за допомогою одного показника, тому для отримання об'єктивної інформації слід використовувати систему показників, пов'язаних між собою, які дозволять оцінити різні аспекти діяльності підприємства.

2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА»

2.1. Загальна характеристика ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Історія Вінницької харчосмакової фабрики бере свій початок у післявоєнні роки. Так, в 1947 році, з метою забезпечення потреб населення в продуктах харчування в місті Вінниці і Вінницькій області, був заснований «Вінницький харчовий комбінат».

Комбінат почав свою діяльність з виготовлення хлібопекарських виробів, соняшnikової олії і безалкогольних напоїв.

У 1954-1958 роках, в цілях розширення асортименту продукції і збільшення завантаження обладнання, було освоєно виробництво нового виду продуктів харчування – хлібний квас для продажу в автоцистернах, новий вид безалкогольних напоїв, фруктове вино, газовані напої.

У 1960 році – введені в експлуатацію нові потужності, що дозволило виготовляти гірчицю і хрін столовий в готовому вигляді.

У 1970 році почалося виробництво харчових концентратів (кукурудзяні палички, сухі киселі та ін.).

У 1973 році відкрився новий цех по виробництву столового хрину з буряком і гірчиці. Продуктивність даного цеху складала 550 тон готової продукції в рік.

У 1976 році до комбінату був приєднаний цех по виробництву макаронних виробів, побудований ще в позаминулому сторіччі.

У 1980 році на території комбінату був побудований і запущений новий цех по виготовленню безалкогольних напоїв, в якому були встановлені дві лінії потужністю 6000 пляшок в годину.

У 1985 році, у зв'язку з новими тенденціями в економіко-політичному житті, було припинено виробництво алкогольних напоїв, а цех був переобладнаний для виготовлення майонезу.

У 1986-1992 роках - почато будівництво нового цеху по виготовленню

макаронних виробів.

Протягом 1990-93 років велося будівництво цеху по виготовленню концентрованих соків. Потужність цеху складала 300 тон готової продукції.

Виробництво нових видів продукції і функціонування більшої кількості цехів потребувало збільшення потужності котельної. Тому, протягом 1992-93 років старі малоефективні казани були замінені на більш ефективніші.

У 1999 році на загальних зборах ВАТ «Вінницький завод продтоварів» було прийнято рішення реорганізації підприємства і виділення з нього трьох окремих, повністю незалежних акціонерних організацій. В результаті успішно проведеної реорганізації, зі складу ВАТ «Вінницький завод продтоварів» виділилися наступні підприємства:

- ВАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»;
- ВАТ «Вінницька макаронна фабрика»;
- ВАТ «Вінницький завод фруктових концентратів і вин».

У 1999 році була зареєстрована торгова марка «ВХС», під якою випускається вся продукція компанії «Вінницька харчосмакова фабрика».

В результаті реорганізації до складу ВАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» відійшли наступні виробничі цехи: цех по виробництву соусів і приправ, цех харчових концентратів.

У 2000 році була придбана частина цеху по виробництву квасу.

За час незалежної діяльності ВАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», був розширений асортимент продуктів харчування до 60 видів, проведено переобладнання виробничих цехів, лабораторії, запатентовано 3 види корисних моделей і 3 види промислових зразків, придбані земельні ділянки біля будівлі компанії.

У 2007 році була проведена капітальна реконструкція цеху по виробництву квасу з технічним переоснащенням, що дозволило виготовляти якісніший напій бродіння, розливати його в бочки КЕГ. Також для збільшення потужностей цеху по виробництву соусів і приправ був придбаний вакуумний подрібнювач PUR-150 польського виробництва. З метою вдосконалення методів управління на фабриці

було розроблено і впроваджено систему управління якістю за ДСТУ ISO 9001-2001 і безпекою харчових продуктів НАССР по ДСТУ 4161-2003.

Приватне акціонерне товариство «Вінницька харчосмакова фабрика» - одне з лідируючих підприємств Вінниччини у галузі плодоовочевої консервації, а на теренах України - незаперечний лідер по виробництву продукту-візитної картки компанії - хрину "Вінницького" з буряком.

ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» утворилося в 1999 році в результаті реорганізації ВАТ «Вінницький завод продтоварів», від якого і успадкувало багаторічний досвід, традиції якості, а також висококваліфікований персонал, згуртований колектив і високу мету - виготовлення якісної і натуральної продукції.

Підприємство безперервно удосконалює виробничі процеси, впроваджує нові технології і модернізує наявне устаткування, а у виробництві використовує високоякісну, екологічно чисту сировину. Ці пріоритети в сукупності з професійним підходом, багаторічним досвідом фахівців, контролем на всіх стадіях виробництва гарантують високу якість продукції компанії.

Визнання і довіра українських споживачів дозволяє ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» претендувати на лідерство в окремих сегментах ринку харчової продукції України.

На сьогоднішній день, товарний асортимент складається з понад 50 найменувань наступних продуктів харчування: хрін столовий, гірчиця, майонез, соуси, круп'яні палички, сухі сніданки, борошно текстуроване, квас. Це в основному натуральні продукти, які, завдяки високій якості, помірним цінам, зручній упаковці і широкому асортиментному ряду, мають великий попит у всіх регіонах України.

На ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» впроваджена і діє система управління якістю за стандартом ISO 9001 і система управління безпечністю харчових продуктів (НАССР) за стандартом ISO 22000. За якістю продукції і виробничими процесами слідує власна лабораторія.

У 2014 році компанія успішно пройшла міжнародний аудит і отримала сертифікат за схемою FSSC:22000 (схема сертифікації для систем безпеки продуктів харчування). Аудит проводили спеціалісти компанії Бюро Верітас Сертифікейшн Україна.

Продукція компанії визнана переможцем в номінації «Лідер галузі» (2005 р.), фіналістом (2005 р.), лауреатом (2006 і 2007 р.) і переможцем (2008 р.) Всеукраїнського конкурсу якості продукції – «100 кращих товарів України».

Розпочавши свою діяльність у 1999 році, ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» не тільки збільшує обсяги виробництва з кожним роком, але і отримує значні здобутки та нагороди: «Кращий товаровиробник року», «100 кращих товарів», «Кращий роботодавець», «Краща торгова марка Поділля». Протягом шести років фабрика отримувала грамоти «Сумлінний платник податків», а цього року в номінації «Якість» підприємство отримало нагороду «Бізнес-еліта Поділля XIV».

На сьогоднішній день, ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» виготовляє більше 50 найменувань: хрін столовий, гірчиця, майонез, соуси, кетчуп, круп'яні палички, сухі сніданки, квас, оцет столовий та ін.

17 листопада 2018 року відбулось урочисте відкриття нової пакувальної лінії, що було придбано у рамках проекту USAID «Підтримка аграрного і сільського розвитку» (ARDS) за грантовою угодою з Агентством США із міжнародного розвитку. Нове обладнання може виготовляти 12 тисяч банок хрону за годину.

Голова правління ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» Любов Семенюк зауважила, що реалізація даного проекту передбачає збільшення потужності переробки сільськогосподарської сировини на 30% та, відповідно, збільшення обсягів виробництва продукції та заготівлі основної сировини - коріння хрону та буряка столового, що буде стимулювати сільськогосподарські МСП до збільшення вирощування цих культур та отримання ними додаткового доходу [42].

За словами очільниці підприємства, саме сучасні технології, досвід фахівців, висока культура виробництва, а також контроль на всіх його стадіях дозволяють

підприємству претендувати на лідерство в окремих сегментах українського ринку харчової продукції.

«На сьогоднішній день на заводі працює 111 осіб, а за рахунок розширення виробництва та впровадження нових технологій додатково було створено 60 нових робочих місць. Середня заробітна плата становить близько 8500 грн. За 9 місяців поточного року було вироблено продукції на 30,2% більше, порівняно з відповідним періодом минулого року», - підкреслила Любов Семенюк [42].

ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» представляє на сучасному ринку продукції харчової промисловості 4 торгові марки:

1. ТМ «ВХС»
2. ТМ "Хрін "Вінницький"
3. ТМ «Деліссо»
4. ТМ «Кваскофф»

Торгова марка «ВХС» втілює у собі кропітку працю висококваліфікованих спеціалістів та досвідчених працівників підприємства, символізує філософію якості компанії. Під торговою маркою «ВХС» виготовляються хрін, гірчиця, круп'яні вироби, сухі сніданки.

Торгова марка "Хрін "Вінницький" - символізує традиційний, натуральний та доступний продукт - хрін з буряком, - історія виробництва якого розпочинається з 1960 року. Ця торгова марка - втілення праці спеціалістів компанії протягом десятиріччя по вдосконаленню технології виробництва та покращенню якості продукту Хрін "Вінницький" з буряком, який виготовляється під нею.

Торгова марка «Деліссо» пропонує широкий асортимент приправ, а саме: майонез, делікатесні види гірчиці, соуси, кетчуп, столовий и білий хрін. Приправи торгової марки «Деліссо» - високоякісні продукти за доступною ціною.

Торгова марка «Кваскофф» представляє традиційний слов'янський напій – натуральний хлібний квас. Хлібний квас «Кваскофф» виготовляється виключно з натуральної сировини шляхом бродіння, та поєднує в собі сучасність, натуральність та неповторність смаку.

При аналізі діяльності підприємства важливе значення відіграє встановлення зв'язків між можливостями і загрозами зовнішнього середовища та сильними і слабкими сторонами підприємства. З цією метою для підприємства побудуємо матрицю SWOT-аналізу (табл. 2.1). Встановивши можливі парні комбінації: «можливості – сильні сторони», «можливості – слабкі сторони», «загрози – сильні сторони» і «загрози – слабкі сторони», визначимо, які з них слід враховувати для вибору стратегії ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».

Таблиця 2.1 – Матриця SWOT-аналізу ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

	Можливості	Загрози
	<ul style="list-style-type: none"> - входження у нові ринки - розширення номенклатури виробів - збільшення виробничої потужності підприємства 	<ul style="list-style-type: none"> - політична та економічна нестабільність - ріст інфляції - поява нових конкурентів - наявність на ринку неякісних товарів низької вартості
<p>Сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> - висока якість продукції - унікальність продукції - власне приміщення 	<p>Поле С і М</p> <ul style="list-style-type: none"> - нарощення обсягів виробництва - виготовлення нових видів продукції - завоювання зарубіжних ринків 	<p>Поле С і З</p> <ul style="list-style-type: none"> - розширення збутової мережі - відкриття нових торговельних точок - підтримка іміджу виробника якісної продукції
<p>Слабкі сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> - опір змінам - незначний асортимент - відсутність мотивації працівників - незахищеність інформаційних баз - зношеність ОЗ 	<p>Поле Сл і М</p> <ul style="list-style-type: none"> - впровадження інновацій - розробка системи мотивації підприємства - підвищення продуктивності праці 	<p>Поле Сл і З</p> <ul style="list-style-type: none"> - оновлення застарілих основних засобів - зменшення плинності кадрів шляхом розробки системи винагород - забезпечення підвищення кваліфікації кадрів

Проведений SWOT-аналіз свідчить, що ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» займає досить нестабільну позицію на ринку, але має добрі шанси для подальшого розвитку. Оптимістичний прогноз передбачає як подальше нарощування обсягів виробництва, так і активне розширення його номенклатури та асортименту.

2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Аналіз фінансового стану підприємства було здійснено за даними фінансової звітності підприємства (Форма №1 та Форма №2) за 2016-2018 роки. При здійсненні розрахунків використовувались середньорічні значення показників, які зазначені в Формі №1.

На першому етапі виконаємо аналіз абсолютних фінансових показників діяльності підприємства, результати якого наведені в таблиці 2.2.

В досліджуваному періоді спостерігаємо зростання вартості майна на 16,2% та 27,2%, що є позитивним, оскільки свідчить про зростання можливостей підприємства. Зростання вартості майна відбулося в основному за рахунок збільшення оборотних активів підприємства. Додаткові активи були сформовані за рахунок збільшення власного та значного зростання залученого капіталу в 2018 році.

Вартість необоротних активів в 2017 р. зменшилась на 6,7%, а в 2018 р. зросла на 23,1% (2732 тис. грн.), що є досить значним.

Вартість оборотних активів у даному періоді зростала на 29% кожного року, що є досить різкою зміною. Темпи зростання оборотних активів значно перевищують темпи зростання необоротних, що є позитивним, оскільки свідчить про зростання маневреності даного підприємства.

Темпи зростання залученого капіталу випереджають темпи зростання власного капіталу, що свідчить про зростання залежності підприємства від його кредиторів.

Таблиця 2.2 – Аналіз абсолютних фінансових показників діяльності
ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», тис. грн.

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Загальна вартість майна підприємства	34383	39949	50845	5566	16,2	10896	27,2
Необоротні активи	12671	11818	14550	-853	-6,7	2732	23,1
Оборотні активи	21712	28131	36295	6419	29,6	8164	29,0
Власний капітал	28502	34569	41402	6067	21,3	6833	19,8
Залучений капітал	5881	5380	9443	-501	-8,5	4063	75,5
Чистий дохід	68973	81988	94312	13015	18,9	12324	15,0
Собівартість реалізованої продукції	52666	61456	69646	8790	16,7	8190	13,3
Валовий прибуток	16307	20532	24666	4225	25,9	4134	20,1
Чистий прибуток	5378	7000	7376	1622	30,2	376	5,3

Темпи зростання чистого доходу підприємства випереджають темпи зростання собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), що зумовило зростання валового прибутку підприємства в 2017 р. на 4225 тис. грн (25,9%) і в 2018 р. на 4134 тис. грн. (20,1%), а це означає покращення фінансових результатів підприємства. При цьому чистий прибуток підприємства в 2017 р. зріс на 1622 тис. грн. (30,2%), а в 2018 р. – лише на 376 тис. грн. (5,3%).

Станом на 31.12.2018 року незавершені капітальні інвестиції складають 598 тис. грн. Нематеріальні активи станом на 31.12.2018 року обліковуються в розмірі 228 тис. грн. (по первісній вартості), 161 тис. грн. (залишкова вартість), накопичена амортизація становить 67 тис. грн. - права на комерційні позначення та права користування природними ресурсами.

Вартість повністю з амортизованих основних засобів складає 3 045 тис. грн. Акціонерне товариство має довгострокові фінансові інвестиції (частка в статутному капіталі) - ТОВ "ДАМІА" - 12 тис. грн.

На початок року, дебіторська заборгованість по акціонерному товариству складала - 18402 тис. грн., а станом на 31.12.2018 року дорівнює - 24 298 тис. грн. Таким чином, в звітному періоді відбулося значне збільшення дебіторської заборгованості, в першу чергу за рахунок заборгованості за виданими авансами. Витрати майбутніх періодів станом на 31.12.2018 року по акціонерному товариству становлять 12 тис. грн. /періодичні видання та страхування/.

На початок року, кредиторська заборгованість по акціонерному товариству складала - 4 340 тис. грн., а станом на 31.12.2018 року дорівнює - 10 950 тис. грн. Таким чином, у звітному періоді відбулось значне збільшення кредиторської заборгованості, в першу чергу за рахунок заборгованості за товари, роботи,

Оцінка відносних показників фінансового стану підприємства передбачає проведення аналізу за такими напрямками:

- 1) аналіз майнового стану;
- 2) аналіз ліквідності;
- 3) аналіз фінансової стійкості;
- 4) аналіз рентабельності;
- 5) аналіз ділової активності.

Аналіз майнового стану виконаємо шляхом розрахунку коефіцієнта зносу, який показує ступінь зношеності основних засобів підприємства. Він знаходиться за формулою:

$$K_{\text{зн}} = \frac{Зн}{\text{ОФП}}, \quad (2.1)$$

де Z_n – знос основних засобів, $O_{Фп}$ – первісна вартість основних фондів підприємства.

$$2016: K_{zn} = \frac{12160}{23803} = 0,51;$$

$$2017: K_{zn} = \frac{14409}{26000} = 0,55;$$

$$2018: K_{zn} = \frac{17142}{33678} = 0,51.$$

Основні засоби підприємства станом на 2018 рік зношені на 51%, що менше, ніж в 2017 р. Нормативна зношеність основних засобів не має перевищувати 50%. Це означає, що основні засоби підприємства знаходяться в нормативних межах зносу. При цьому спостерігається зменшення цього коефіцієнта, що свідчить про оновлення основних засобів. Підприємству необхідно продовжувати реалізовувати таку політику.

Аналіз фінансової стійкості підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників:

- 1) коефіцієнт фінансової автономії;
- 2) коефіцієнт фінансової залежності;
- 3) коефіцієнт концентрації залученого капіталу;
- 4) коефіцієнт фінансового ризику;
- 5) коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- 6) коефіцієнт забезпеченості активів власними оборотними засобами;
- 7) коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними засобами.

Коефіцієнт фінансової автономії розраховується за формулою:

$$K_{авт} = \frac{ВК}{К}, \quad (2.2)$$

де $ВК$ – величина власного капіталу; $К$ – вартість усього капіталу підприємства.

$$2016: K_{авт} = \frac{28502}{34383} = 0,83;$$

$$2017: K_{авт} = \frac{34569}{39949} = 0,87;$$

$$2018: K_{авт} = \frac{41402}{50845} = 0,81.$$

Коефіцієнт фінансової залежності розраховується за формулою:

$$K_{\text{фін. зал.}} = \frac{K}{\text{ВК}}, \quad (2.3)$$

$$2016: K_{\text{фін. зал.}} = \frac{34383}{28502} = 1,2;$$

$$2017: K_{\text{фін. зал.}} = \frac{39949}{34569} = 1,15;$$

$$2018: K_{\text{фін. зал.}} = \frac{50845}{41402} = 1,23.$$

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу розраховується за формулою:

$$K_{\text{КЗЛ}} = \frac{\text{ЗК}}{K}, \quad (2.4)$$

де ЗК – величина залученого капіталу.

$$2016: K_{\text{КЗЛ}} = 0,17;$$

$$2017: K_{\text{КЗЛ}} = 0,13;$$

$$2018: K_{\text{КЗЛ}} = 0,19.$$

Коефіцієнт фінансового ризику розраховується за формулою:

$$K_{\text{фін.ризик}} = \frac{\text{ЗК}}{\text{ВК}}, \quad (2.5)$$

$$2016: K_{\text{фін.ризик}} = 0,20;$$

$$2017: K_{\text{фін.ризик}} = 0,15;$$

$$2018: K_{\text{фін.ризик}} = 0,23.$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховується за формулою:

$$K_{\text{маневреності}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{\text{ВК}}, \quad (2.6)$$

де НА – вартість необоротних активів.

$$2016: K_{\text{маневреності}} = \frac{28502 - 12671}{28502} = 0,55;$$

$$2017: K_{\text{маневреності}} = \frac{34569-11818}{34569} = 0,66;$$

$$2018: K_{\text{маневреності}} = \frac{41402-14550}{41402} = 0,65.$$

Коефіцієнт забезпеченості активів власними оборотними засобами розраховується за формулою:

$$K_{\text{забезпеченості активів}} = \frac{BK-НА}{OA}, \quad (2.7)$$

де OA – вартість оборотних активів.

$$2016: K_{\text{забезпеченості активів}} = \frac{28502-12671}{21712} = 0,73;$$

$$2017: K_{\text{забезпеченості активів}} = \frac{34569-11818}{28131} = 0,81;$$

$$2018: K_{\text{забезпеченості активів}} = \frac{41402-14550}{36295} = 0,74.$$

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними засобами розраховується за формулою:

$$K_{\text{забезпеченості запасів}} = \frac{BK-НА}{З}, \quad (2.8)$$

де З – вартість запасів.

$$2016: K_{\text{забезпеченості запасів}} = \frac{28502-12671}{6301} = 2,5;$$

$$2017: K_{\text{забезпеченості запасів}} = \frac{34569-11818}{8566} = 2,7;$$

$$2018: K_{\text{забезпеченості запасів}} = \frac{41402-14550}{12112} = 2,2.$$

Наведені розрахунки узагальнено в таблиці 2.3.

Значення коефіцієнта фінансової автономії відповідає нормативному ($>0,5$). Спостерігається негативна тенденція до його зменшення в 2018 р., оскільки темпи зростання майна підприємства випереджають темпи зростання власного капіталу.

Значення коефіцієнта фінансової залежності відповідає нормативному ($1,23 < 2$), проте спостерігається негативна тенденція до його зростання.

Значення коефіцієнта концентрації залученого капіталу відповідає нормативному (<0,5). Спостерігається негативна тенденція до його збільшення в 2018 р., оскільки темпи зростання залученого капіталу підприємства випереджають темпи зростання майна підприємства, що свідчить про зростання залежності підприємства від зовнішніх джерел залучення коштів.

Таблиця 2.3 – Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт фінансової автономії	0,83	0,87	0,81	0,04	4,8	-0,06	-6,9
Коефіцієнт фінансової залежності	1,2	1,15	1,23	-0,05	-4,2	0,08	6,9
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,17	0,13	0,19	-0,04	-23,5	0,06	46,1
Коефіцієнт фінансового ризику	0,2	0,15	0,23	-0,05	-25	0,08	53,3
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,55	0,66	0,65	0,11	20	-0,01	-1,5
Коефіцієнт забезпеченості активів власними оборотними засобами	0,73	0,81	0,74	0,08	10,9	-0,07	-8,6
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними засобами	2,5	2,7	2,2	0,2	8	-0,5	-18,5

Значення коефіцієнта фінансового ризику відповідає нормативному ($0,23 < 1$). Спостерігається негативна тенденція до його збільшення, оскільки темпи зростання залученого капіталу випереджають темпи зростання власного капіталу.

Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу відповідає нормативному ($0,22 > 0$). Спостерігається позитивна тенденція до його збільшення в 2018 р., оскільки темпи зростання оборотних коштів випереджають темпи зростання власного капіталу.

Значення коефіцієнта забезпеченості активів власними оборотними засобами значно перевищує нормативне ($0,74 > 0,1$), що є позитивним.

Значення коефіцієнта забезпеченості запасів власними оборотними засобами значно більше за нормативне ($2,2 > 0,6$), тому можна стверджувати про високий рівень забезпеченості запасів.

Аналіз ділової активності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників:

- 1) коефіцієнт оборотності активів;
- 2) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- 3) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- 4) строк погашення дебіторської заборгованості;
- 5) строк погашення кредиторської заборгованості;
- 6) коефіцієнт оборотності власного капіталу;
- 7) коефіцієнт оборотності залученого капіталу.

Коефіцієнт оборотності активів розраховується за формулою:

$$K_{OA} = \frac{ЧД}{A}, \quad (2.15)$$

$$2016: K_{OA} = \frac{68973}{34383} = 2,01 \text{ оборотів};$$

$$2017: K_{OA} = \frac{81988}{39949} = 2,05 \text{ оборотів};$$

$$2018: K_{OA} = \frac{94312}{50845} = 1,85 \text{ оборотів}.$$

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за формулою:

$$K_{OK3} = \frac{C}{K3}, \quad (2.16)$$

де КЗ – середньорічний розмір кредиторської заборгованості.

$$2016: K_{OK3} = \frac{52666}{5881} = 8,96 \text{ оборотів};$$

$$2017: K_{OK3} = \frac{61456}{5380} = 11,42 \text{ оборотів};$$

$$2018: K_{OK3} = \frac{69646}{9443} = 7,38 \text{ оборотів}.$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості розраховується за формулою:

$$K_{OD3} = \frac{ЧД}{ДЗ}, \quad (2.17)$$

де ДЗ – середньорічний розмір дебіторської заборгованості.

$$2016: K_{OD3} = \frac{68973}{13677} = 5,04 \text{ оборотів};$$

$$2017: K_{OD3} = \frac{81988}{16862} = 4,86 \text{ оборотів};$$

$$2018: K_{OD3} = \frac{94312}{21350} = 4,42 \text{ оборотів}.$$

Строк погашення дебіторської заборгованості розраховується за формулою:

$$ДЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{K_{OD3}}, \quad (2.18)$$

$$2016: ДЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{5,04} = 71,4 \text{ днів};$$

$$2017: ДЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{4,86} = 74,1 \text{ днів.}$$

$$2018: ДЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{4,42} = 81,4 \text{ днів.}$$

Строк погашення кредиторської заборгованості розраховується за формулою:

$$КЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{К_{\text{ОКЗ}}}, \quad (2.19)$$

$$2016: КЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{8,96} = 40,2 \text{ днів;}$$

$$2017: КЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{11,42} = 31,5 \text{ днів;}$$

$$2018: КЗ_{\text{дні}} = \frac{360}{7,38} = 48,7 \text{ днів.}$$

Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується за формулою:

$$К_{\text{ОВК}} = \frac{ЧД}{ВК}, \quad (2.20)$$

$$2016: К_{\text{ОВК}} = \frac{68973}{28502} = 2,41 \text{ оборотів;}$$

$$2017: К_{\text{ОВК}} = \frac{81988}{34569} = 2,37 \text{ оборотів;}$$

$$2018: К_{\text{ОВК}} = \frac{94312}{69646} = 1,35 \text{ оборотів.}$$

Коефіцієнт оборотності залученого капіталу розраховується за формулою:

$$К_{\text{ОЗК}} = \frac{ЧД}{ЗК}, \quad (2.21)$$

$$2016: К_{\text{ОЗК}} = \frac{52666}{5881} = 8,96 \text{ оборотів;}$$

$$2017: К_{\text{ОЗК}} = \frac{61456}{5380} = 11,42 \text{ оборотів;}$$

$$2018: K_{OЗК} = \frac{69646}{9443} = 7,38 \text{ оборотів.}$$

Наведені розрахунки узагальнено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз ділової активності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт оборотності активів	2,01	2,05	1,85	0,04	2,0	-0,2	-9,7
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,96	11,42	7,38	2,46	27,4	-4,04	-35,4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,04	4,86	4,42	-0,18	-3,6	-0,44	-9,1
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	71,4	74,1	81,4	2,7	3,8	7,3	9,9
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	40,2	31,5	48,7	-8,7	-21,6	17,2	54,6
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,41	2,37	1,35	-0,04	-1,7	-1,02	-43,0
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	8,96	11,42	7,38	2,46	27,4	-4,04	-35,4

Спостерігаємо тенденцію до зменшення оборотності активів підприємства в 2018 р., що є негативним і свідчить про менш ефективне використання активів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зріс в 2017 р на 27,4%., однак знизився в 2018 р. на 35,4%

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості має тенденцію до зменшення, що є негативним.

Строк погашення дебіторської заборгованості збільшився у 2017 році на 2,7 днів, а у 2018 році – ще на 7,3 днів. Це є негативним, оскільки означає, що в середньому заборгованість дебіторів погашається на 10 днів повільніше.

Строк погашення кредиторської заборгованості зменшився в 2017 році на 8,7 днів, однак збільшився у 2018 році на 17,2 дні. Це є негативним, оскільки свідчить про погіршення дотримання підприємством платіжної дисципліни.

Значення коефіцієнта оборотності власного капіталу має стійку тенденцію до зменшення, що є негативним, і викликано погіршенням використання власного капіталу.

Отже, проаналізовано економічний стан підприємства. Були проаналізовані абсолютні показники фінансового стану, зроблений аналіз майнового стану, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності.

За підсумком проведеного аналізу можна зробити висновок про наявність певних проблем на підприємстві. Зокрема, слід зазначити відносну зношеність основних засобів, зростання фінансової залежності та фінансового ризику, зменшення оборотності залученого капіталу, високий рівень забезпеченості активів власним капіталом, а також відносно низькі показники рентабельності.

Діагностика фінансового стану проводиться за декількома напрямками: фінансова стійкість, ділова активність, ліквідність і платоспроможність, майновий стан, грошові потоки. Кожний із напрямів відображає окрему ланку роботи господарюючого суб'єкта. Для інвесторів, кредиторів та самих власників важливим є володіння своєчасною інформацією про те, в яких обсягах підприємство розраховується за своїми зобов'язаннями і чи є майно ліквідним. Ця

інформація отримується у ході діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства. Тому проаналізуємо коефіцієнти ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$2016: K_a = \frac{1695}{5881} = 0,27;$$

$$2017: K_a = \frac{2693}{5380} = 0,50;$$

$$2018: K_a = \frac{2820}{9443} = 0,30.$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності

$$2016: K_{ш} = \frac{15411}{5881} = 2,62;$$

$$2017: K_{ш} = \frac{19565}{5380} = 3,64;$$

$$2018: K_{ш} = \frac{24183}{9443} = 2,56.$$

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття):

$$2016: K_{п} = \frac{21712}{5881} = 3,69;$$

$$2017: K_{п} = \frac{28131}{5380} = 5,23;$$

$$2018: K_{п} = \frac{36295}{9443} = 3,84.$$

Наведені розрахунки узагальнено в таблиці 2.5.

Коефіцієнт покриття є більшим за рекомендоване значення 2, отже, підприємство має достатньо оборотних коштів, щоб розрахуватись по своїм зобов'язанням. Коефіцієнт швидкої ліквідності також відповідає нормативному, але спостерігається тенденція до його погіршення в 2018 р. Коефіцієнт абсолютної ліквідності перевищує оптимальне значення, що вказує на достатній рівень грошових коштів та їх еквівалентів на підприємстві.

Таблиця 2.5 – Коефіцієнти ліквідності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Показник	Значення			Зміна значень на 2017 рік порівняно з 2016 роком		Зміна значень на 2018 рік порівняно з 2017 роком	
	2016	2017	2018	Абсолютна	Темп приросту, %	Абсолютна	Темп приросту, %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,27	0,5	0,3	0,23	85,2	-0,2	-40,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,62	3,64	2,56	1,02	38,9	-1,08	-29,7
Коефіцієнт покриття	3,69	5,23	3,84	1,54	41,7	-1,39	-26,6

Слід відмітити, що значне погіршення показників ліквідності в 2018 році обумовлено зростанням поточних зобов'язань на 76 %, зокрема кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та появою статті доходів майбутніх періодів. Така ситуація вказує на погіршення дотримання підприємством платіжної дисципліни, що може спричинити зростання ймовірності банкрутства підприємства. Тому актуальним завданням підприємства є реалізація заходів, спрямованих на його фінансове оздоровлення.

2.3 Аналіз ефективності діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Для оцінки ефективності діяльності підприємства проаналізуємо рентабельність ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика». Аналіз рентабельності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників:

- 1) коефіцієнт рентабельності активів;
- 2) коефіцієнт рентабельності власного капіталу;
- 3) коефіцієнт чистої рентабельності продажу;
- 4) коефіцієнт рентабельності операційної діяльності;

- 5) коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності;
 6) коефіцієнт рентабельності господарської діяльності.

Коефіцієнт рентабельності активів показує скільки гривень чистого прибутку приходить на 1 гривню активів. Він розраховується за формулою:

$$R_A = \frac{\text{ЧП}}{A}, \quad (2.9)$$

де ЧП – величина чистого прибутку; А – середньорічна вартість активів.

$$2016: R_A = \frac{5378}{34383} = 0,15;$$

$$2017: R_A = \frac{7000}{39949} = 0,17;$$

$$2017: R_A = \frac{7376}{50845} = 0,14.$$

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу показує скільки гривень чистого прибутку приходить на 1 гривню власного капіталу підприємства розраховується за формулою:

$$R_{\text{ВК}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}}, \quad (2.10)$$

$$2016: R_{\text{ВК}} = \frac{5378}{28502} = 0,19;$$

$$2017: R_{\text{ВК}} = \frac{7000}{34569} = 0,20;$$

$$2018: R_{\text{ВК}} = \frac{7376}{41402} = 0,18.$$

Коефіцієнт чистої рентабельності продажу показує скільки гривень чистого прибутку приходить на 1 гривню чистого доходу (виручки) від реалізації. Він розраховується за формулою:

$$R_{\text{продажу}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}}, \quad (2.11)$$

де ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації.

$$2016: R_{\text{продажу}} = \frac{5378}{68973} = 0,08;$$

$$2017: R_{\text{продажу}} = \frac{7000}{81988} = 0,09;$$

$$2018: R_{\text{продажу}} = \frac{7376}{94312} = 0,08.$$

Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності показує скільки гривень прибутку від операційної діяльності приходить на 1 гривню операційних витрат підприємства. Він розраховується за формулою:

$$R_{\text{опер. діяльності}} = \frac{\text{ПР}_{\text{опер}}}{\text{С} + \text{В}_{\text{адм}} + \text{В}_{\text{збут}} + \text{В}_{\text{інші опер.}}}, \quad (2.12)$$

де $\text{ПР}_{\text{опер}}$ – прибуток від операційної діяльності; С – собівартість реалізованої продукції; $\text{В}_{\text{адм}}$ – адміністративні витрати; $\text{В}_{\text{збут}}$ – витрати на збут; $\text{В}_{\text{інші опер.}}$ – інші операційні витрати.

$$2016: R_{\text{опер. діяльності}} = \frac{6448}{52666+2105+7629+823} = 0,102;$$

$$2017: R_{\text{опер. діяльності}} = \frac{7844}{61456+2856+9632+1765} = 0,105;$$

$$2017: R_{\text{опер. діяльності}} = \frac{8365}{69646+3443+12719+2092} = 0,095.$$

Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності показує скільки гривень прибутку від звичайної діяльності приходить на 1 гривню витрат підприємства. Він розраховується за формулою:

$$R_{\text{звич. діяльності}} = \frac{\text{ПР}_{\text{звич}}}{\text{С} + \text{В}_{\text{адм}} + \text{В}_{\text{збут}} + \text{В}_{\text{інші опер.}} + \text{В}_{\text{фін}} + \text{В}_{\text{кап}} + \text{В}_{\text{інші}}}, \quad (2.13)$$

де $PR_{звич}$ – прибуток від звичайної діяльності до оподаткування; $V_{фін}$ – фінансові витрати; $V_{кап}$ – втрати від участі в капіталі; $V_{інші}$ – інші витрати.

$$2016: R_{звич. діяльності} = \frac{6627}{52666+2105+7629+823+0+0+2} = 0,105;$$

$$2017: R_{звич. діяльності} = \frac{8546}{61456+2856+9632+1765+0+0+0} = 0,113;$$

$$2018: R_{звич. діяльності} = \frac{8996}{69646+3443+12719+2092+16+0+1} = 0,102.$$

Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності показує скільки гривень чистого прибутку приходить на 1 гривню витрат підприємства. Він розраховується за формулою:

$$R_{госп. діяльності} = \frac{ЧП}{C+V_{адм}+V_{збут}+V_{інші опер.}+V_{фін}+V_{кап}+V_{інші}}, \quad (2.14)$$

$$2016: R_{госп. діяльності} = \frac{5378}{52666+2105+7629+823+0+0+2} = 0,085;$$

$$2017: R_{госп. діяльності} = \frac{7000}{61456+2856+9632+1765+0+0+0} = 0,092;$$

$$2018: R_{госп. діяльності} = \frac{7376}{69646+3443+12719+2092+16+0+1} = 0,084.$$

Наведені розрахунки узагальнено в таблиці 2.6.

Протягом досліджуваного періоду спостерігаємо незначні зміни показників рентабельності. У 2017 році відбулося зростання рентабельності, що пояснюється покращенням фінансових результатів підприємства, як за рахунок зростання величини доходів, так і за рахунок зменшення витрат на операційну діяльність. У 2018 році усі показники рентабельності знизились на 8-17 %.

Так, коефіцієнт рентабельності зріс на 13,3%, а потім знизився на 17,6 %. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу продемонстрував зростання на 5,2%, а потім спадання на 10%. Коефіцієнт чистої рентабельності продажу зріс на 12,5 %, однак в подальшому знизився на 11,1%.

Таблиця 2.6 – Аналіз рентабельності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0.19	0.20	0.18	0.01	5.2	-0.02	-10
Коефіцієнт чистої рентабельності продажу	0.08	0.09	0.08	0.01	12.5	-0.01	-11.1
Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0.102	0.105	0.095	0.003	2.9	-0.01	-9.5
Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності	0.105	0.113	0.102	0.008	7.6	-0.011	-9.7
Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності	0.085	0.092	0.084	0.007	8.2	-0.008	-8.7

Використаємо комплексний підхід і проведемо розрахунки за трьома варіантами моделей Дюпон: двох факторною, трьох факторною та п'ятифакторною моделями [44].

У табл. 2.7 представлена вихідна інформація для аналізу ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ПрАТ «Вінницька

харчосмакова фабрика».

Таблиця 2.7. Результати аналізу ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за основними показниками рентабельності, використовуючи модель Дюпон

Показник	Період			Абсол. відх.		Відн. відх.	
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	17/16	18/17	17/16	18/17
Чистий прибуток	5378	7000	7376	1622	376	30,1	5,3
Середньорічна вартість А	34383	39949	50845	5566	10896	16,2	27,2
Дохід від реалізації продукції	68973	81988	94312	13015	12324	18,9	15,0
Власний капітал	28502	34569	41402	6067	6833	21,3	19,8
Прибуток до оподаткування	6627	8546	8996	1919	450	29,0	5,2
Поточні зобов'язання	5881	5380	9443	-501	4063	-8,5	75,5
ROA	0,15	0,17	0,14	0,02	-0,13	13,3	-76
LR	1,2	1,15	1,23	-0,05	0,08	-4,2	9,7
TB	0,81	0,82	0,82	0,01	0	1,2	0
IB	1	1	1	0	0	0	0
ROS	0,096	0,104	0,095	0,06	-0,009	62,5	-8,6
Коа	2,01	2,05	1,85	0,04	-0,2	2,0	-9,8
ROE 3	0,23	0,25	0,22	0,02	-0,03	8,7	-12
ROE 5	0,19	0,21	0,18	0,02	-0,03	10,5	14,3

За даними аналізу фінансового стану підприємства за моделлю Дюпон можна сказати, що ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» є рентабельним впродовж всього досліджуваного періоду. Однак дана тенденція є нестабільною, що обумовлює необхідність пошуку шляхів підтримки та підвищення ефективності діяльності підприємства.

3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА»

3.1 Напрями підвищення ефективності управління активами ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Проведений аналіз фінансового стану підприємства за показниками рентабельності, фінансової стійкості, ділової активності та ліквідності виявив існування проблеми зростання фінансової залежності та фінансового ризику, невисокі показники рентабельності, зниження ділової активності. Встановлено погіршення оборотності як дебіторської, так і кредиторської заборгованості.

Строк погашення дебіторської заборгованості збільшився протягом 2016-2018 років на 10 днів, кредиторської заборгованості на 8,5 днів. Це є негативним, оскільки свідчить про погіршення дотримання підприємством та його контрагентами платіжної дисципліни.

Аналіз структури активів підприємства (табл. 3.1) свідчить, що відбулись значні зміни в його структурі. Так, якщо в 2016 р. необоротні активи склали 36,9 %, то в 2018 р. їх питома вага зменшилась до 28,6 %. Відповідно частка оборотних активів за 3 роки зросла з 63,1 % до 71,4 %. Тобто відбулось формування більш мобільної структури активів, що повинен сприяти прискоренню оборотності засобів підприємства.

Однак більш глибокий аналіз причин таких змін показує, що переважну частку оборотних активів складає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Так, протягом аналізованого періоду дебіторська заборгованість складає 34-40 % всіх активів підприємства.

Таблиця 3.1 – Динаміка структури активів балансу ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», тис. грн.

Активи	2016		2017		2018	
	сума тис.грн.	частка, %	сума. тис.грн.	частка, %	сума. тис.грн.	частка, %
1	2	3	4	5	6	7
<i>1.Необоротні активи</i>	<i>12671</i>	<i>36,9</i>	<i>11818</i>	<i>29,6</i>	<i>14550</i>	<i>28,6</i>
1.1. Нематеріальні активи	185	0,5	177,5	0,4	167	0,3
1.2 Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	299	0,6
1.3. Основні засоби	12407	36,1	11617	29,2	14064	27,7
<i>II. Оборотні активи</i>	<i>21712</i>	<i>63,1</i>	<i>28131</i>	<i>70,4</i>	<i>36295</i>	<i>71,4</i>
2.1. Запаси	6301	18,3	8566	21,4	12112	23,8
2.2 Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13230	38,5	15435	38,6	17147	33,7
2.3 Інші оборотні активи	2181	6,3	4130	10,3	7036	13,8
<i>Разом активів</i>	<i>34383</i>	<i>100</i>	<i>39949</i>	<i>100</i>	<i>50845</i>	<i>100</i>

В сучасних умовах ринкової конкуренції суб'єкти підприємницької діяльності змушені реалізовувати продукцію з відтермінуванням платежів, здійснюючи не безбиткове вилучення з обороту частини власного оборотного капіталу. При цьому одна частина дебіторської заборгованості є закономірною, оскільки так передбачає порядок розрахунків, інша частина – прострочена та безнадійна дебіторська заборгованість, що виникає в результаті порушення платіжної дисципліни. Таким чином, позитивний вплив дебіторської заборгованості проявляється в:

- стимулюванні збільшення обсягів продажу;
- встановленні стабільних і тривалих зв'язків із покупцями;
- формуванні конкурентоспроможного асортименту товарів;

- прискоренні реалізації запасів і відповідному зниженні витрат з їх утримання.

Негативними наслідками для підприємства є вилучення коштів з обороту; виникнення витрат на управління дебіторською заборгованістю; виникнення ризику неповернення, втрат від інфляції і зниження прибутку та ін.

З метою ефективного управління даним видом заборгованості підприємство має виважено підходити до розробки та впровадження в практичну діяльність системи заходів, серед яких на особливу увагу заслуговують наступні:

- попередня перевірка покупців та формування рейтингу їх кредитоспроможності;

- визначення умов надання товарного кредиту;
- планування заходів по роботі з кожним клієнтом;
- ведення реєстру дебіторської заборгованості;
- оцінювання вартості й швидкості обороту дебіторської заборгованості;
- контроль за погашенням дебіторської заборгованості;
- запровадження сучасних методів управління дебіторською заборгованістю (впровадження гнучкої системи знижок для дебіторів; спонтанне фінансування, тобто надання знижок у відповідь на скорочення термінів розрахунків; «аутсорсингу»).

Таблиця 3.2 – План-графік роботи з дебіторами щодо інкасації заборгованості [29]

Вид роботи	Зміст роботи
Складання списку дебіторів	Систематизація, упорядкування дебіторів за сумою боргу, строками, фінансовим станом
Складання графіку роботи з дебіторами	План щоденних заходів, а саме переговори, листи, договори, заліки.
Узгодження дій з погашення заборгованості	Графіки погашення заборгованості, а саме аналіз балансів, інформація про боржників дебітора.
Самостійні дії з погашення боргу	Оформлення заборгованості векселем, факторинг тощо

Управління заборгованістю підприємства передбачає розробку плану-графіку роботи з дебіторами щодо інкасації заборгованості, яка базується на інвентаризації заборгованості, її ранжуванні за строками, забезпеченості та надійності повернення (табл. 3.2).

Для найбільш важливих дебіторів (юридичних осіб) рекомендовано розробити індивідуальний підбір заходів щодо погашення заборгованості (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Індивідуальний підбір заходів щодо погашення дебіторської заборгованості [29]

Захід	Зміст
Нагадування по телефону	Щоденно або 2–3 рази на тиждень.
Письмове нагадування на офіційному рівні	У листі зазначається необхідність узгодження графіка погашення заборгованості до встановленого терміну.
Узгодження графіків погашення	Графік як пропозиція доповнює договір сторін із зазначенням санкцій за його невиконання.
Отримання інформації про боржників дебітора	Разом з дебітором з'ясовується можливість проведення взаємозаліку
Проведення взаємозаліку	Оформлюється угодою всіх учасників взаємозаліку або простим векселем.
Рефінансування заборгованості	Оформлюється простий чи переказний вексель, за яким дебітор виступає платником, укладається факторингова угода тощо.
Реструктуризація заборгованості	Зміна сторін угоди, форми та терміну виконання.
Реалізація майна дебітора	Дебітор передає права на майно за узгодженим списком

Якщо боржник протягом календарного року не реагує на психологічні чи можливі економічні заходи, тобто не робить ніяких спроб стосовно погашення або реструктуризації дебіторської заборгованості, вважаємо доцільним організувати роботу з повернення заборгованості (рис. 3.1).

Примусове стягнення заборгованості здійснюється у порядку судового та виконавчого провадження. Кожен етап має свої особливості та забирає певний час. Повернення боргів у порядку судового провадження, за яким слідує виконавче провадження, дозволяє здійснити стягнення заборгованості навіть у тому випадку, якщо боржник відмовляється від її погашення.

Необхідні грошові кошти з урахуванням пені та штрафних санкцій за користування «чужими» коштами списуються з рахунків боржника, а за відсутності або нестачі коштів здійснюється звернення на стягнення майна боржника. Крім того, кошти, що витрачені кредитором на проведення цієї процедури, включаючи оплачений судовий збір, покриваються повною мірою за рахунок боржника.

Рис. 3.1 – Схема управління дебіторською заборгованістю

Вважаємо, що застосування у практичній діяльності запропонованих нами рекомендацій підвищить ефективність управління дебіторською заборгованістю та приведе до оптимізації її обсягів та структури.

Так, проведення позовно-претензійної роботи з дебіторами дозволить стягнути як мінімум 20% дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, тобто, за даними на кінець 2018 року, на суму 1152,8 тис.грн. ($5764 \times 0,2$). Для цього потрібно найняти штатного юриста, який відповідатиме за складання договорів та зазначення в них штрафних санкцій, проведення перговорів з боржниками, підготовку претензій та судових позовів. Витрати на оплату праці юриста складуть 12000 грн в місяць (144 тис. грн.. в рік).

Отже, економічний ефект від дорівнює 1008,8 тис.грн. ($1152,8 - 144$).

Аналіз структури оборотних активів підприємства виявив тенденцію зростання розміру запасів підприємства у 2 рази, при цьому їх питома вага у сумі активів зростає від 18,3 % в 2016 році до 23,8% в 2018 році.

Для більш ефективного використання запасів продукцію необхідно випускати і реалізовувати партіями для того, щоб мінімізувати витрати. Це приведе тільки до короткотривалих коливань залишку готової продукції на складі. Запаси сировини, матеріалів і комплектуючих залежать від стабільної праці постачальників та від збуту продукції, мінливості цін на сировину і готову продукцію, сезонності виробництва.

За будь-яких змін цін у постачанні чи збуті доцільніше буде зберігати більші запаси сировини, матеріалів та комплектуючих. Запаси необхідно збільшувати тільки у випадку зростання обсягів реалізації і підвищення норм виробництва. Під час аналізування запасів потрібно спрямувати дії на економне і раціональне їх використання, а саме:

1. Планування матеріально-технічного постачання.
2. Встановлення зв'язків з постачальниками матеріальних ресурсів.
3. Встановлення системи вчасного інформування відділу постачання про зміну ціни і якості матеріалів та умови постачання.

4. Визначення відповідності запасів потребам підприємства.
5. Розрахунок необхідної величини запасів матеріалів і напівфабрикатів для безперервного процесу виробництва.
6. Організація забезпеченості виробництва матеріальними ресурсами.
7. Розрахунок величини мінімального і страхового запасу.
8. Виконання графіка подання матеріальних цінностей у виробництво.
9. Налагодження системи, яка дасть змогу ефективну заміну матеріалів у разі їх відсутності або невчасному надходженні матеріалів.
10. Виявлення матеріалів, що не використовуються і своєчасна їх реалізація.
11. Пошук шляхів для зменшення відходів у виробництві.
12. Організація умов для мінімізації втрат за умови зберігання складських запасів.
13. З'ясування випадків затоварювання.
14. Використання нових прогресивних технологій у виробництві [30].

Достовірна і своєчасна інформація, яка надходить з бази даних підприємства, є необхідною для оперативного управління матеріальними ресурсами. Аналізуючи використання матеріальних ресурсів, потрібно перевірити правильність складання плану матеріально-технічного постачання, а пізніше його виконання за обсягом, номенклатурою, термінами.

Пропонуємо п'ять послідовних етапів впровадження системи управління запасами на підприємстві:

Етап 1. Визначення вартості запасів, їх номенклатури і кількісних характеристик, тобто об'ємних, часових параметрів, дані про місцезнаходження.

Етап 2. Проведення АВС-аналізу а і виявлення ключових запасів категорії «А», менш важливих – категорії «В» і другорядних за значенням – категорії «С».

Етап 3. Реєстрація методів і процедур, що використовуються компанією в даний час при управлінні запасами. Вибір критеріїв для оцінки результативності існуючої системи управління запасами та постановка обліку, що дозволяє одержувати всю необхідну інформацію для цієї мети.

Етап 4. Порівняння існуючих методів і процедур управління з необхідними. Налагодження системи інформаційного моніторингу запасів, ходу виконання замовлень, витрат по зберіганню запасів.

Етап 5. Визначення кроків переходу до нової системи управління запасами. Розробка нової або удосконалення діючої системи управління запасами.

Існують дві основні моделі управління запасами: система економічного розміру замовлення, або Q-модель, і система з фіксованою періодичністю замовлення P-модель.

Сутність Q-моделі полягає в тому, що як тільки запас якого-небудь товару досягне заздалегідь певного мінімального значення моделі точки замовлення, цей товар замовляється. Досягнення мінімального рівня може виникнути в будь-який момент і залежить від інтенсивності попиту. У практиці управління запасами Q-модель використовується в наступних випадках: великі втрати в результаті відсутності запасу; високі витрати по зберіганню запасу; висока вартість товару, що замовляється; висока ступінь невизначеності попиту. Використання Q-моделі передбачає постійний контроль залишку запасів. Оптимальний розмір партії товарів, що поставляються, і оптимальна частота заводу залежать від наступних факторів: обсягу попиту; витрат по доставці товарів; витрат по зберіганню запасу. В якості критерію оптимальності вибирають мінімум сукупних витрат по доставці і зберіганню.

При управлінні запасами по P-моделі період, через який підприємство направляє замовлення постачальнику, залишається незмінним. Система контролю за станом запасів з фіксованою періодичністю замовлення застосовується в наступних випадках: умови постачання дозволяють отримувати замовлення різними по величині партіями; витрати з розміщення замовлення і доставку порівняно невеликі; втрати від можливого дефіциту незначні.

Виходячи з того, що попиту на продукцію підприємства є нестабільним та значною мірою залежить від сезонності, доцільним на підприємстві є використання Q-моделі управління запасами.

Наступним кроком підвищення ефективності діяльності підприємства буде удосконалення збутової політики, що дозволить реалізувати як мінімум 40% залишків готової продукції, тобто, за даними на кінець 2018 року, на суму 54,8 тис.грн. (137 x 0,4). Для цього доцільно застосувати аналіз попиту та інформування потенційних покупців.

Сума витрат на маркетингову компанію становитиме 15 тис.грн. Отже, економічний ефект від зменшення залишків готової продукції дорівнює 39,8 тис.грн. (54,8 - 15).

3.2 Пропозиції щодо збільшення прибутку підприємства

Проаналізуємо динаміку фінансових результатів підприємства на підставі Звіту про фінансові результати (табл. 3.4).

Аналіз фінансових результатів підприємства свідчить, що в 2017 році відбулось значне зростання чистого доходу на 18,9%, валового прибутку на 25,9%, чистого прибутку на 30,2%. В 2018 році ця позитивна динаміка уповільнилась: чиста виручка зросла лише на 15%, валовий прибуток на 20,1%, чистий прибуток лише на 5,3%.

Аналіз витрат показує, що собівартість в 2017 та 2018 роках зростала відповідно на 16,7% та 13,3%, адміністративні витрати – на 35,7% та 20,6%, витрати на збут – на 26,3% та 32%.

Доцільним є здійснення аналізу ефективності маркетингової діяльності шляхом порівняння основних показників, зокрема, фінансового результату до оподаткування, чистого доходу, валюти балансу та витрат на збут за формулою:

$$T_{фр} > T_{чд} > T_{вб} > T_{вз} \quad (3.1)$$

де $T_{фр}$ – темп зростання фінансового результату до оподаткування;

$T_{чд}$ – темп зростання чистого доходу;

$T_{вб}$ – темп зростання валюти балансу;

Твз – темп зростання витрат на збут.

Таблиця 3.4 – Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» в 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Чистий дохід	68973	81988	94312	13015	18,9	12324	15,0
Собівартість реалізованої продукції	52666	61456	69646	8790	16,7	8190	13,3
Валовий прибуток	16307	20532	24666	4225	25,9	4134	20,1
Інші операційні доходи	698	1565	1953	867	124,2	388	24,8
Адміністративні витрати	2105	2856	3443	751	35,7	587	20,6
Витрати на збут	7629	9632	12719	2003	26,3	3087	32,0
Інші операційні витрати	823	1765	2092	942	114,5	327	18,5
Фінансовий результат від операційної діяльності	6448	7844	8365	1396	21,7	521	6,6
Фінансовий результат до оподаткування	6627	8546	8996	1919	29,0	450	5,3
Податок на прибуток	1249	1546	1620	297	23,8	74	4,8
Чистий прибуток	5378	7000	7376	1622	30,2	376	5,3

Дотримання даної нерівності може свідчити про те, що вкладення коштів у маркетингову діяльність призвело до збільшення масштабів виробництва, зростання обсягів реалізації, що в цілому зумовило зростання фінансового результату до оподаткування і підвищення ефективності використання активів за рахунок зниження собівартості [32].

Таблиця 3.5 - Порівняння темпів зростання фінансового результату до оподаткування, чистого доходу, валюти балансу та витрат на збут

Період	Тфр	Тчд	Твб	Твз	Перевірка нерівності	
					Тфр > Тчд > Твб > Твз	
2017/2016	1,29	1,189	1,162	1,263	Тфр > Тчд > Твб < Твз	не виконується
2018/2017	1,053	1,15	1,272	1,32	Тфр < Тчд < Твб < Твз	не виконується

Порівняння основних показників діяльності підприємства свідчить, що зазначена нерівність не виконується. При цьому в 2017 році порівняно з 2016 роком темп зростання витрат на збут перевищив темпи зростання чистого доходу та валюти балансу, хоча мало бути навпаки. А в 2018 році порівняно з 2017 роком ситуація ще гірша: витрати на збут зросли на 32%, в той час як фінансовий результат до оподаткування на 5,3%, чистий дохід на 15%, валюта балансу на 27,2%. Таке співвідношення означає неефективність зростання вкладення коштів у маркетингову діяльність. А тому керівництву варто переглянути існуючу збутову політику та оптимізувати витрати на маркетинг.

Детальніше розглянемо можливості реалізації ефективної кредитної політики для збільшення чистого прибутку ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».

В рамках досягнення пріоритетів Стратегії розвитку Вінниця – 2020 та реалізації Програми посилення конкурентоспроможності МСП м.Вінниця з початку року діє Порядок часткової компенсації відсотків за залученими кредитами суб'єктам малого та середнього підприємництва за рахунок коштів міського бюджету, до співпраці по якому залучено 2 державні банки – АБ «Укргазбанк» та АТ «Ощадбанк». У бюджеті м. Вінниці на 2018 рік передбачено 5 млн грн на часткову компенсацію відсотків.

Компенсації підприємцям розраховуються за формулою: різниця суми сплачених податків за квартал поточного року та суми сплачених податків за аналогічний квартал минулого року помножена на відсоток, який є змінним в залежності від кварталу участі у Процедурі компенсації. Отже, у один рік

підприємцю можна буде отримати 75% від приросту податків; у 2 рік компенсація дорівнюватиме 50% від приросту податків; на третій рік — 25%.

Програма компенсації спрямована на малі та середні підприємства, які зареєстровані у Вінниці, мають штат до 250 працівників, річний дохід до 50 мільйонів євро, працюють не менше повного календарного року та не мають податкових боргів.

Першими учасниками програми стали ТОВ «ЕКОПЛАСТТЕРМАВІА», які залучили 484 000 грн на купівлю промислової пральної та сушильної машин, та ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», які залучили 2 млн. грн.. кредитних коштів на купівлю цукру та скловиробів.

За рік ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» виросло так, що частка приросту податків покрила 90,8 % суми відсотків за звітний квартал. Сума компенсації для провідного вінницького підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» склала 69,7 тис грн, що становить 90,8% від суми сплачених відсотків за користування кредитними коштами у II кварталі 2018 року. Так, відповідно до Порядку компенсації підприємству відшкодують 75% відсотків приросту сплачених податків, а саме єдиного податку та ПДФО.

«Впровадження інструментів фінансової підтримки малого та середнього підприємництва у фокусі міської влади, тому за дорученням міського голови Сергія Моргунова було розроблено Порядок компенсації і вже сьогодні ми маємо першу виплату», – відзначив директор департаменту економіки і інвестицій Віталій Погосян. Цей приклад показує, що підприємства та підприємці, які не працюють в тіні, можуть залучати дешеві кредитні кошти. В подальшому дані кошти можуть бути використані підприємством на розширення, підвищення заробітних плат або запровадження нових напрямків роботи. Міська влада працює заради спрощення доступу до фінансових ресурсів та створення комфорту ведення бізнесу, тож закликаємо підприємців звертатись до банків-партнерів Укргазбанк та Ощадбанк і користуватись таким інструментом як Порядок компенсації!» [31]

3.3 Напрями підвищення ефективності використання інформаційних систем на ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

В другому розділі роботи було проведено SWOT-аналіз ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика». До сильних сторін підприємства віднесено високу якість продукції, унікальність продукції, наявність власного приміщення. Враховуючи можливості та загрози зовнішнього середовища, перспективними напрямками розвитку підприємства є:

- нарощення обсягів виробництва;
- виготовлення нових видів продукції;
- завоювання зарубіжних ринків;
- розширення збутової мережі, відкриття нових торговельних точок;
- підтримка іміджу виробника якісної продукції.

Між тим, слабкими сторонами підприємства є опір змінам як з боку керівництва, так і з боку працівників підприємства, відсутність мотивації працівників та наявність малокваліфікованих робітників, незначний асортимент продукції, часткова зношеність основних засобів, а також незахищеність інформаційних баз.

Питання захищеності даних від кібер-зловмисників є особливо актуальним в наш час. Так, 12 травня 2018 року відбулася масована атака вірусом WannaCry, внаслідок чого постраждало понад 500 тисяч комп'ютерів по всьому світу, при чому значна частина прийшлась на українських користувачів.

27 червня 2017 року, внаслідок зараження вірусом типу Petya, в Україні постраждали 1508 юридичних та фізичних осіб, була заблокована робота української банківської системи, припинена трансляція декількох телевізійних, зупинена робота Укрпошти та урядових структур.

Для підвищення інформаційної безпеки ПАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», з метою недопущення втручання третіх осіб в діяльність підприємства та уникнення загрози втрати управлінських даних, пропонуються такі провести заходи:

1. Перехід всіх комп'ютерів, що використовуються на підприємстві, на операційні системи з вихідним кодом. Наприклад, на операційну систему Linux.
2. Використання «хмарних» технологій для збереження копій баз даних підприємства на серверах у віддаленому доступі. При цьому більш надійним буде проведення попереднього хешування даних.
3. Заміна паролів електронних поштових скриньок та баз даних, встановлення паролів на персональні комп'ютери, що використовуються в управлінських цілях або містять інформацію, яка становить комерційну таємницю. Для підвищення надійності паролів бажано проводити їх хешування.
4. Проведення інструктажу та навчання для персоналу підприємства щодо інформаційної безпеки.

Впровадження запропонованих заходів щодо підвищення інформаційної безпеки системи управління можна реалізувати без затрат фінансових ресурсів. Операційні системи з відкритим вихідним кодом є повністю безкоштовними. Використання «хмарних» технологій також не потребує затрат, оскільки місце на електронних дисках пропонується безкоштовними сервісами у розмірах, цілком достатніх для збереження даних підприємства. Хешування даних відбувається автоматично. Термін реалізації запропонованих заходів - один-два робочих дні.

Очікуваним ефектом від реалізації запропонованих заходів є захищеність управлінської системи від атак зловмисників, уникнення загрози втрати даних та покращення стану управління інформаційними ресурсами ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».

Структурована інформація веб-сайту дає змогу партнерам і клієнтам отримати повне уявлення про підприємство та його діяльність. Електронний спосіб передачі інформації потенційним клієнтам є значно ефективнішим за традиційні засоби комунікації: пошту, телефон, факс. За допомогою таких обов'язкових елементів, як інтерфейс, або навігація, клієнт може самостійно вибрати необхідну для вивчення інформацію. Веб-сайт доповнює

рекламну кампанію, забезпечуючи можливість зворотного зв'язку й інтерактивної роботи. Веб-сайт зазвичай має систему управління контентом (Content Management System (CMS)). Головною функціональністю сайту можна вважати управління контентом, а також функціонування інтерактивних модулів, які допомагають взаємодіяти і обмінюватися інформацією з відвідувачами сайту, контролювати відвідуваність, здійснювати управління рекламою, а також оперативно аналізувати наявність замовлень. Робота створеного веб-сайту підприємства може проводитись у різноманітних напрямках, проте пріоритетним є залучення максимальної кількості його відвідувачів (потенційних покупців).

Ефективність роботи сайту підприємства не можливо оцінити безстатистичних даних, які надають різноманітні аналітичні інтернет-сервіси: LiveInternet, Mail.ru, Bigmir.net та інші. Скориставшись однією з аналітичних систем, є змога визначити кількість переглядів, кількість відвідувачів, сесій, хостів, перезавантажень, переглядів без cookies, середню тривалість переглядів на одного відвідувача. У випадках низької ефективності роботи веб-сайту підприємства та для з'ясування причин невдач рекомендується проведення маркетингового аудиту веб-сайту, при якому здійснюється перевірка сайту з точки зору зручності користування, аналізу аудиторії сайту, стратегії його просування, оцінки конкурентоспроможності ресурсу. При цьому необхідне залучення спеціалістів, які володіють відповідними знаннями, здатні дати комплексну оцінку та перевірити готовий сайт. Маркетинговий аудит можуть здійснювати один чи декілька співробітників підприємства, або ж стороння аудиторська фірма на умовах співпраці типу косорсинг, чи аутсорсинг [33].

До загальноприйнятих показників оцінювання економічної ефективності впроваджуваних інструментів інтернет-маркетингу можна віднести наступні [34, 35]:

- 1) темпи росту відвідуваності сайту торгового підприємства (характеризує популярність сайту);

- 2) кількість повторних відвідувань сайту компанії;
- 3) регулярність й частота відвідування веб-сайту,
- 4) кількість проіндексованих сторінок;
- 5) кількість посилань на сайт, в т.ч. зовнішніх;
- 6) вартість залученого потенційного чи існуючого покупця;
- 7) об'єми розміщеної на сайті чи в інтернет-магазині інформації щодо продукції та подій підприємства(статей, новинок тощо);
- 8) кількість появ назви торгового підприємства у соціальних мережах;
- 9) рівень цитування;
- 10) кількість розсилок, а також надісланих повідомлень;
- 11) ефективність різноманітних джерел залучення покупців на сайт підприємства;
- 12) ефективність рекламних банерів (визначається кількістю відвідувачів, які ним скористалися і перейшли на сайт компанії);
- 13) рівень конверсії для характеристики якості веб-сайту підприємства;
- 14) точки входу та виходу, аналіз трафіка;
- 15) аналіз пошуковиків (звідки прийшли споживачі);
- 16) аналіз географії та загальні характеристики існуючих та потенційних споживачів підприємства.

Витрати на модернізацію існуючого сайту підприємства складають 18000 грн., витрати на підтримку сайту – 5000 грн в місяць, що дозволить збільшити виручку підприємства на 0,05%, тобто на $0,005 * 94312 = 471$ тис. грн.

В першу чергу підприємство має оцінити ефективність роботи корпоративного сайту, яке є обличчям організації як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках. Результативність його ведення проявляється в кількості замовлень, здійснених після ознайомлення з продукцією компанії у такий спосіб. Варто пам'ятати про необхідність постійного оновлення інформації на сайті, безперервну розробку акцій та знижок, цікавих пропозицій для клієнтів. Крім того, підтримка сайту не несе за собою значних затрат, тому така реклама продукції надзвичайно вигідна та результативна. Таким чином можна

досягти підвищення ефективності роботи веб-ресурсу, а, отже, і зростання обсягів прод

Для покращення процесу планування на ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» пропонується використовувати діаграми Ганта. Діаграма Ганта являє собою стрічковий графік, де кожному завданню відповідає горизонтальна стрічка на шкалі часу. Таким чином, використання діаграм Ганта дозволяє розміщувати всі завдання на часовому проміжку та вказувати зв'язок між окремими етапами виконання плану.

Впровадження використання діаграм Ганта на ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» не потребує фінансових витрат, оскільки програмне забезпечення для їх створення доступне безкоштовно в онлайн-режимі. Використання діаграм Ганта в процесі планування виробничої діяльності дозволить розробляти найбільш ефективний виконання проекту, уникати збоїв у виконанні виробничих планів, покращить стан управління ресурсом часу на підприємстві.

Для забезпечення функцій збору, систематизації й аналізу інформації, необхідної для прийняття стратегічних управлінських рішень використовуються стратегічні системи вимірювання бізнесу – система збалансованих показників (BSC) і система показників відповідальності (ASC). Аналіз діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за системою показників відповідальності (ASC) показує, що працівники недоотримують заробітної плати і не мають належних умов праці. Підприємство і постачальники однаковою мірою мають бути зацікавлені у виконанні своїх обов'язків. Вибір стратегії підприємства слід проводити на основі аналізу ключових факторів, що характеризують його стан з врахуванням результатів аналізу портфелів бізнесу, а також характеру і змісту реалізованих стратегій.

Як показало проведене нами дослідження економічної діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», для нього доцільним є обрання такого типу конкурентної стратегії як стратегія концентрації або ринкової ніші, тобто забезпечення лідерства за витратами у конкретно визначеному

ринковому і територіальному сегменті. Для підвищення ефективності функціонування пропонуємо для ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» працювати в напрямку освоєння нових видів продукції.

Сприяє вдосконаленню задоволення потреб споживачів також метод сегментації. Диференціація потреб споживачів, їх фінансових можливостей актуалізує розвиток продуктових напрямів підприємства.

Наведені в третьому розділі заходи представимо в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та покращення результатів його діяльності

Зміст заходів	Витрати на реалізацію	Очікуваний ефект
Підвищення інформаційної безпеки системи управління (хмарні технології, заміна паролей, інструктаж)	Не потребує	Захищеність управлінської системи від атак зловмисників, уникнення загрози втрати даних та покращення стану управління інформаційними ресурсами
Регулярний моніторинг ринку, потреб клієнтів, продаж залишків готової продукції	15 тис. грн	Диференціація потреб клієнтів сприяє оптимізації їх задоволення. Економічний ефект від зменшення залишків готової продукції - 39,8 тис. грн.
Ефективна кредитна політика	7 тис. грн.	Відповідно до Порядку часткової компенсації відсотків за залученими кредитами суб'єктам малого та середнього підприємництва за рахунок коштів міського бюджету підприємству було відшкодовано 69,7 тис грн, що становить 90,8% від суми сплачених відсотків за користування кредитними коштами у II кварталі 2018 року
Управління дебіторською заборгованістю, наймання штатного юриста	12000 грн в місяць	Результат позовно-претензійної роботи - стягнення 1152,8 тис. грн. Економічний ефект дорівнює 1008,8 тис.грн. в рік
Модернізація сайту	78 тис. грн	Зростання виручки на 471 тис. грн.

Як показав аналіз досліджуваного підприємства, вивчення управління ефективністю його діяльності не лише із використанням результатів SWOT-аналізу, а й з використанням результатів аналізу за системою збалансованих показників (BSC) і системою показників відповідальності (ASC) дають змогу отримати більш чіткі відповіді на питання, яким шляхом слід удосконалювати систему управління ефективністю діяльності підприємства.

Отже, подальший розвиток підприємства повинен базуватися на втіленні в життя інноваційних рішень, підвищенні інформаційної безпеки, інтернет-просуванні бренду підприємства, регулярному моніторингу потреб клієнтів та розширенні ринку збуту продукції, впровадженні системи управління взаємозв'язками з клієнтами, ефективному управлінні дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Таким чином, запропоновано та обґрунтовано заходи щодо підвищення ефективності діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», зокрема залучення кредитних коштів відповідно до Порядку часткової компенсації відсотків за залученими кредитами суб'єктам малого та середнього підприємництва за рахунок коштів міського бюджету, введення в штат посади юриста та проведення позовно-претензійної роботи, активізація продажу залишків готової продукції. Обґрунтовано необхідність модернізації сайту та реалізації заходів з підвищення інформаційної безпеки системи управління.

Наведені пропозиції були економічно обґрунтовані з наведенням витрат на реалізації даних заходів зазначенням економічного та соціального ефекту від реалізації запропонованого плану заходів.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було розглянуто та досліджено теоретико-методичні та практичні засади ефективності діяльності підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика». Відповідно до мети, предмету та завдань роботи було сформовано висновки та напрями покращення діяльності підприємства.

На підставі аналізу основних теоретичних підходів до визначення категорії «ефективність» дійшли висновку, що ефективність характеризується співвідношенням отриманого результату до понесених витрат. Таким чином, ефективність виражає міру віддачі від вкладених коштів або витрачених ресурсів.

Аналіз класифікації видів ефективності дозволило сформулювати основні підходи до аналізу ефективності діяльності підприємства. Досліджено основні фактори впливу на економічну ефективність підприємства та розкрито їх суть.

Наведено обґрунтування розбіжності таких понять як «результативність» та «ефективність». Ефективність охоплює сукупність властивостей та параметрів підприємства, які виражають якість його роботи, повноту використання обладнання та робочого часу, продуктивність праці, економічність використання різноманітних ресурсів, раціональність організації технологій виготовлення продукції тощо. Натомість результативність означає корисність (доцільність) діяльності підприємства і асоціюється з конкретними результатами, які задовольняють потреби.

Аналіз ефективності діяльності підприємства є одним із найважливіших етапів ведення бізнесу. Оцінку економічної ефективності діяльності компанії неможливо провести за допомогою одного показника, тому для отримання об'єктивної інформації слід використовувати систему показників, пов'язаних між собою, які дозволять оцінити різні аспекти діяльності підприємства.

За результатами проведеного SWOT-аналізу сильними сторонами ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» є висока якість та унікальність продукції, наявність власного приміщення, транспортних засобів. Враховуючи можливості

та загрози зовнішнього середовища, перспективними напрямками розвитку підприємства визначено нарощення обсягів виробництва; виготовлення нових видів продукції; завоювання зарубіжних ринків; розширення збутової мережі, відкриття нових торговельних точок; підтримка іміджу виробника якісної продукції.

Слабкими сторонами підприємства є опір змінам як з боку керівництва, так і з боку працівників підприємства, відсутність мотивації працівників та наявність малокваліфікованих робітників, незначний асортимент продукції, зношеність основних засобів на 50-57 %, а також незахищеність інформаційних баз.

Аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» дозволило виявити високий рівень забезпечення активів власним оборотними засобами, підприємство є фінансово стійким. Проте спостерігається зростання залученого капіталу на 75,5% в 2018 році, при цьому строк погашення кредиторської заборгованості збільшився у 2018 році на 17,2 дні, що свідчить про погіршення дотримання підприємством платіжної дисципліни.

Аналіз структури активів підприємства свідчить, що відбулись формування більш мобільної структури активів. Так, якщо в 2016 р. необоротні активи склали 36,9 %, то в 2018 р. їх питома вага зменшилась до 28,6 %. Відповідно частка оборотних активів за 3 роки зросла з 63,1 % до 71,4 % за рахунок збільшення виробничих запасів та дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги протягом аналізованого періоду складає 34-40 % всіх активів підприємства. При цьому строк погашення дебіторської заборгованості збільшився протягом 2016-2018 рр. на 10 днів.

Проведена оцінка ефективності діяльності підприємства за показниками рентабельності та моделями Дюпона засвідчила невисоку та нестабільну прибутковість ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика». Протягом досліджуваного періоду спостерігаємо незначні зміни показників рентабельності. У 2017 році відбулося зростання рентабельності, що пояснюється покращенням фінансових результатів підприємства, як за рахунок зростання величини доходів,

так і за рахунок зменшення витрат на операційну діяльність. У 2018 році усі показники рентабельності знизились на 8-17 %.

Порівняння основних показників діяльності підприємства свідчить, що в 2017 році порівняно з 2016 роком темп зростання витрат на збут перевищив темпи зростання чистого доходу та валюти балансу. А в 2018 році порівняно з 2017 роком ситуація ще гірша: витрати на збут зросли на 32%, в той час як фінансовий результат до оподаткування на 5,3%, чистий дохід на 15%, валюта балансу на 27,2%. Таке співвідношення означає неефективність зростання вкладення коштів у маркетингову діяльність. А тому керівництву варто переглянути існуючу збутову політику та оптимізувати витрати на маркетинг.

За таких умов підприємство може використовувати стратегію превентивної санації з метою його переходу на траєкторію сталого ефективного розвитку. Для цього запропоновано заходи щодо підвищення ефективності діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», зокрема залучення кредитних коштів, введення в штат посади юриста та проведення позовно-претензійної роботи, активізація продажу залишків готової продукції.

Відповідно до Порядку часткової компенсації відсотків за залученими кредитами суб'єктам малого та середнього підприємництва за рахунок коштів міського бюджету ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» було відшкодовано 69,7 тис грн, що становить 90,8% від суми сплачених відсотків за користування кредитними коштами у II кварталі 2018 року.

Для підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю запропоновано найняти штатного юриста, який відповідатиме за складання договорів та зазначення в них штрафних санкцій, проведення перговорів з боржниками, підготовку претензій та судових позовів, що дозволить стягнути як мінімум 20% дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на суму 1152,8 тис.грн.

Обґрунтовано необхідність модернізації сайту та реалізації заходів з підвищення інформаційної безпеки системи управління для більш впевненого просування підприємства в інтернет-середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Давиденко Н. М. Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерними товариствами. Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економічна. 2011. Вип. 35. С. 108–111.
2. Братанич М. В., Полозова Т. В. Визначення сутності економічної ефективності та класифікація її видів. Економіка промисловості. 2010. № 4. С. 153–155.
3. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія. К.: КНЕУ, 2004. 480 с.
4. Олексюк О. І. Економіка результативності діяльності підприємства : монографія. К.: КНЕУ, 2008. 362 с.
5. Ілляшенко О. В. Механізми системи економічної безпеки підприємства : монографія. Х.: Мачулін, 2016. 504 с.
6. Тикин В. С. Эффективность – не коэффициент. Экономические науки. 2009. №7(56). С. 94–97.
7. Швець В. Е. К вопросу определения результативности и эффективности СМК. Методы менеджмента качества. 2014. № 6. С. 4–8.
8. Ткачова О. Ефективність державного управління: поняття та підходи до оцінювання. Вісник Національної академії державного управління. 2015. С. 30–37.
9. Солодкая М. С. Надежность, эффективность, качество систем управления. Credo. 2017. № 5(17). С. 30–46.
10. Романова Т. В., Даровський Є. О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. Ефективна економіка. 2015. №4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3976>.
11. Говорушко Т. А., Клімаш Н. І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія. К. : Логос, 2013. 204 с.

12. Грабовецький, Б. Є. Фінансовий аналіз та звітність : навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький, І. В. Шварц. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 281 с..
13. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. №12. С. 174–177.
14. Футало Т. В. Методичні аспекти аналізу соціально-економічної ефективності підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Економічні системи. Львів : Ліга-Прес, 2013. 508 с.
15. Куцик П. О., Герега Г. Ф. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю торговельного підприємства. Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. 2014. Вип. 45. С. 96–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_45_22.
16. Савицька О. М., Салабай В. О. Особливості методології оцінювання ефективності та результативності в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства. Сучасні підходи до управління підприємством : зб. тез доп. X Всеукр. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2019 р. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 152. URL : <http://conf.management.fmm.kpi.ua>.
17. Белей О. І. Побудова моделі призми ефективності торговельного підприємства. Торгівля, комерція, підприємництво : зб. наук. праць Львівської комерційної академії. 2015. Вип. 14. С. 16–20.
18. Швиданенко Г. О., Теплюк М. А., Декрет І. І. Забезпечення конкурентних переваг у контексті формування ресурсного портфеля підприємства. Молодий вчений (Економічні науки). 2016. № 12.1 (40). С. 1001–1005. URL:<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12.1/236.pdf>.
19. Кир'янова З. В., Седова Є. І. Аналіз фінансової звітності: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2013. 429 с.
20. Матвійчук Л. О. Методика визначення рівня фінансової безпеки машинобудівних підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2011. №5(119). С. 109–114. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/1462/1/109->

114%20(1)-1.pdf.

21. Іщук С.О. Оцінка ефективності функціонування промислового сектора економіки регіонів України. Науковий вісник Мукачівського державного університету, 2018. Серія Економіка. Випуск 1(9). С. 88-97.
22. Рац О. М. Інтегральна оцінка ефективності антикризового управління. Проблеми економіки № 4. 2013. С. 361–367.
23. Гетьман О. О., Шаповал В. М.. Економіка підприємства : Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
24. Костецький Я. Факторний аналіз рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств. 2012. Т. 10(4). С. 179-181.
25. Навроцький Н. О. Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . 2017. - № 1(2). С. 97-101.
26. EVA & Strategy. Stern Stewart & Co. Research. The Americas. 2010. P. 135-139.
27. Хмелевський О. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування. Економіст. 2008. №3. С. 50–53.
28. Сайт ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика». URL: <http://www.vhsvin.com.ua/>
29. Грицай О.І. Станасюк Н.С. Управління дебіторською заборгованістю підприємства в контексті її обліково-аналітичного забезпечення. Економіка та суспільство. 2019. Режим доступу : <http://www.economyandsociety.in.ua/journal-15/22-stati-15/1931-gritsaj-o-i-stanasyuk-n-s>.
30. Добрянська М.В. Аналіз запасів виробничих підприємств і вироблення пропозицій щодо їх ефективного використання в ринкових умовах. Науковий вісник НЛТУ України. Вип. 22.7. 2012. С.175-180.
31. У Вінниці підприємству компенсували 91% коштів, нарахованих за користування кредитом. URL: <https://vezha.vn.ua/u-vinnytsi-pidpryemstvu->

kompensuvaly-91-koshtiv-narahovanyh-za-korystuvannya-kredytom/

32. Поліщук І.Р. Управління витратами на збут відповідно до маркетингової стратегії підприємства: статистична оцінка та облікове забезпечення. Глобальна та національні проблеми економіки. 2016. № 9. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/169.pdf>.

33. Голяш І. Д. Маркетинговий аудит електронних ресурсів підприємства URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/21046/2/TRM_2017_Holiash_I_D-Marketynhovyi_audyt_elektronnykh_79-92.pdf.

34. Яшева Г.А. Эффективность маркетинга: методика, оценки и результаты. Практический маркетинг. 2001. № 5. С. 9.

35. Грабар О.І., Кушніренко О.М. Сучасні напрями вдосконалення рекламної діяльності підприємства на основі використання Інтернет-технологій. Вісник ЖДТУ. 2012. №1(59).

36. Звіт щодо показників результативності впровадження Порядку часткової компенсації відсотків за залученими кредитами суб'єктам малого та середнього підприємництва за рахунок коштів міського бюджету м.Вінниці в період з 01 січня по 01 липня 2018 року. URL: <http://www.vmr.gov.ua/Docs/ExecutiveCommitteeDecisions/2018/%E2%84%962135%2004-10-2018.pdf>.

..

ДОДАТКИ

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри ПЛМ
____ д.е.н., проф. Мороз О.О.
« » _____ 20 р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання НДРС

АНАЛІЗ ТА МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА»)

08-47.БДР.002.00.000ПЗ

Керівник дипломної роботи:
к..е.н., доцент кафедри ПЛМ

_____ Білоконь Т.М.
« » _____ 20 р.

Виконавець: ст. гр. П-17мз
_____ Щербань Ю.В.

« » _____ 20 р.

1 Підстава для виконання роботи

Робота проводиться на підставі наказу ректора Вінницького національного технічного університету від 02 жовтня 2019 р. №253.

Дата початку роботи – 02.09.2019 р.

Дата закінчення роботи – 31.01.2020 р.

2 Мета і призначення науково-дослідної роботи

Метою дипломного дослідження є узагальнення теоретико-методичних положень та обґрунтування рекомендацій щодо покращення ефективності діяльності підприємства.

Основними завданнями дипломної роботи є:

- проаналізувати теоретичні та методичні аспекти аналізу ефективності діяльності підприємства;
- дослідити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства та можливості й загрози зовнішнього середовища;
- проаналізувати діяльність підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» у 2016 - 2018 роках та оцінити фінансовий стан і ефективність діяльності підприємства;
- розробити пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

3 Вихідні дані для проведення науково-дослідної роботи

При виконанні бакалаврської дипломної роботи використано навчальні та наукові публікації за темою, статут та фінансова звітність ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за 2016-2018 рр.

4 Джерела розробки

1. Говорушко Т. А., Клімаш Н. І.. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія. К. : Логос,

2013. 204 с.

2. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. №12. С. 174–177.

3. Хмелевський О. Оцінка якості прибутковості в іноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування. Економіст. 2008. №3. С. 50–53.

4. Сайт ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика». URL: <http://www.vhsvin.com.ua/>

5. Грабовецький, Б. Є. Фінансовий аналіз та звітність : навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький, І. В. Шварц. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 281 с.

5 Виконавець НДР

Головний виконавець НДР – кафедра підприємництва, логістики та менеджменту.

Виконавець НДР – Щербань Юрій Володимирович.

6 Вимоги до виконання НДР

В процесі виконання науково-дослідної роботи потрібно розробити пропозиції щодо покращення ефективності діяльності підприємства.

Проводячи дослідження, використовувались статистичні прийоми дослідження числових даних, а саме аналіз ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства. Крім даних методів використовувалися методи індукції, дедукції, синтез, аналіз, порівняння. Для відображення інформації використовувалися табличний та графічні методи.

7 Етапи виконання НДР

Таблиця 1 – Календарний план виконання НДР

	Етапи НДР	Зміст етапу	Термін виконання
	Вибір напрямку дослідження	Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної інформації та статистичної інформації; розгляд можливих напрямків досліджень та їх оцінювання; вибір напрямку дослідження, обґрунтування прийнятого напрямку дослідження; розроблення, погодження і затвердження ТЗ на НДР.	
	Теоретичне дослідження	Теоретико-методичні основи ефективності діяльності підприємства	
	Аналітична частина дослідження	Аналіз ефективності діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика »	
	Розробка рекомендацій та пропозицій	Шляхи підвищення ефективності діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика »	
	Узагальнення результатів дослідження	Оформлення пояснювальної і графічної частини БДР. Складання висновків за результатами досліджень.	
	Подання БДР до захисту	Одержання відгуку і рецензії керівника. Дооформлення БДР та корекція окремих результатів дослідження після зроблених зауважень.	
	Захист БДР	Попередній і основний захист БДР.	

8 Очікувані результати

В результаті виконання БДР очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства, які можуть бути використані на досліджуваному ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» з метою формування ефективної стратегії розвитку підприємства.

9 Матеріали, які подаються під час закінчення НДР та її етапів

Пояснювальна записка БДР, відгук керівника, рецензія, презентація, роздатковий матеріал.

10 Порядок приймання НДР та її етапів

Результати науково-дослідної роботи періодично розглядаються керівником роботи та завідувачем кафедри; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист БДР.

Додаток Б

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2016 р.

Форма № 1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	194	183
первісна вартість	1001	228	228
накопичена амортизація	1002	34	45
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	13171	11643
первісна вартість	1011	23101	23803
знос	1012	9930	12160
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	12	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	12
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	110	16
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	13487	11854
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4534	8067
Виробничі запаси	1101	4437	7975
Готова продукція	1103	44	28
Товари	1104	53	64
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11358	15102
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	665	203
з бюджетом	1135	192	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	192	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9	17
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	1019	2239
Готівка	1166	61	61
Рахунки в банках	1167	958	2178
Витрати майбутніх періодів	1170	12	8
Інші оборотні активи	1190	--	--
Усього за розділом II	1195	17789	25636
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	31276	37490

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	228	228
Капітал у дооцінках	1405	425	425
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	57	57
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	25103	30481
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	25813	31191
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	3598	3664
розрахунками з бюджетом	1620	877	1584
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	429
розрахунками зі страхування	1625	110	56
розрахунками з оплати праці	1630	233	390
Поточні забезпечення	1660	550	596
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	95	9
Усього за розділом III	1695	5463	6299
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	31276	37490

Додаток В

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2017 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	183	172
первісна вартість	1001	228	228
накопичена амортизація	1002	45	56
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	11643	11591
первісна вартість	1011	23803	26000
знос	1012	12160	14409
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	12	12
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	16	8
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	11854	11783
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8067	9065
Виробничі запаси	1101	7975	8900
Готова продукція	1103	28	97
Товари	1104	64	68
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	15102	15767
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	203	2630
з бюджетом	1135	--	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17	5
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	2239	3146
Готівка	1166	61	9
Рахунки в банках	1167	2178	3137
Витрати майбутніх періодів	1170	8	10
Інші оборотні активи	1190	--	3
Усього за розділом II	1195	25636	30626
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	37490	42409

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	228	228
Капітал у дооцінках	1405	425	425
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	57	57
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	30359	37359
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	31069	38069
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	3664	1111
розрахунками з бюджетом	1620	1706	1330
у тому числі з податку на прибуток	1621	429	233
розрахунками зі страхування	1625	56	113
розрахунками з оплати праці	1630	390	433
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	--	17
Поточні забезпечення	1660	596	889
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	9	447
Усього за розділом III	1695	6421	4340
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	37490	42409

Голова правління

(підпис)

Семенюк Любов Артемівна

Головний бухгалтер

Гайдар Оксана Юрїївна

Додаток Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	81988	68973
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(61456)	(52666)
Валовий: прибуток	2090	20532	16307
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	1565	698
Адміністративні витрати	2130	(2856)	(2105)
Витрати на збут	2150	(9632)	(7629)
Інші операційні витрати	2180	(1765)	(823)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	7844	6448
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	694	173
Інші фінансові доходи	2220	8	8
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(--)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(--)	(2)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	8546	6627
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1546	-1249
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	7000	5378
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	7000	5378

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	59044	50128
Витрати на оплату праці	2505	8790	6369
Відрахування на соціальні заходи	2510	1789	1783
Амортизація	2515	2344	2326
Інші операційні витрати	2520	3055	2510
Разом	2550	75022	63116

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	910812	910812
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	910812	910812
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7.68544990	5.90462140
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	7.68544990	5.90462140
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Голова правління

(підпис)

Семенюк Любов Артемівна

Головний бухгалтер

Гайдар Оксана Юрївна

ДОДАТОК Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	172	161
первісна вартість	1001	228	228
накопичена амортизація	1002	56	67
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	598
Основні засоби	1010	11591	16536
первісна вартість	1011	26000	33678
знос	1012	14409	17142
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	12	12
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	8	9
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	11783	17316
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	9065	15159
Виробничі запаси	1101	8900	14892
Готова продукція	1103	97	137
Товари	1104	68	130
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	15767	18527
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2630	5764
з бюджетом	1135	--	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5	7
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	3146	2494
Готівка	1166	9	201
Рахунки в банках	1167	3137	2293
Витрати майбутніх періодів	1170	10	12
Інші оборотні активи	1190	3	2
Усього за розділом II	1195	30626	41965
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	42409	59281

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	228	228
Капітал у дооцінках	1405	425	425
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	57	57
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	37359	44735
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	38069	45445
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	1111	7513
розрахунками з бюджетом	1620	1330	1031
у тому числі з податку на прибуток	1621	233	390
розрахунками зі страхування	1625	113	137
розрахунками з оплати праці	1630	433	575
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	17	46
Поточні забезпечення	1660	889	872
Доходи майбутніх періодів	1665	--	2886
Інші поточні зобов'язання	1690	447	776
Усього за розділом III	1695	4340	13836
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	42409	59281

Голова правління

(підпис)

Семенюк Любов Артемівна

Головний бухгалтер

(підпис)

Гайдар Оксана Юрївна

Додаток Е

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	94312	81988
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(69646)	(61456)
Валовий: прибуток	2090	24666	20532
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	1953	1565
Адміністративні витрати	2130	(3443)	(2856)
Витрати на збут	2150	(12719)	(9632)
Інші операційні витрати	2180	(2092)	(1765)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	8365	7844
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	484	694
Інші доходи	2240	164	8
Фінансові витрати	2250	(16)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(1)	(--)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	8996	8546
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1620	-1546
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	7376	7000
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	7376	7000

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	67374	59044
Витрати на оплату праці	2505	10758	8790
Відрахування на соціальні заходи	2510	2144	1789
Амортизація	2515	2939	2344
Інші операційні витрати	2520	3546	3055
Разом	2550	86761	75022

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	910812	910812
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	910812	910812
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	8.10000000	7.68000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	8.10000000	7.68000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Голова правління

(підпис)

Семенюк Любов Артемівна

Головний бухгалтер

(підпис)

Гайдар Оксана Юрївна

Слайд 1

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ
до бакалаврської дипломної роботи

на тему:

АНАЛІЗ ТА МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКА ХАРЧОСМАКОВА
ФАБРИКА»)

Виконав: студент 3 курсу, групи П-17мсз
Спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»
Щербань Ю. В.

Керівник: к..е.н., доцент, доц. каф. ПЛМ
Білоконь Т. М.

Слайд 2

Мета	узагальнення теоретико-методичних положень та обґрунтування рекомендацій щодо покращення ефективності діяльності підприємства
Завдання	<p>Основними завданнями дипломної роботи є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати теоретичні та методичні аспекти аналізу ефективності діяльності підприємства; - дослідити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства та можливості й загрози зовнішнього середовища; - проаналізувати діяльність підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» у 2016 - 2018 роках та оцінити фінансовий стан і ефективність діяльності підприємства; - розробити пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.
Об'єкт	процес забезпечення ефективності діяльності підприємства
Предмет	методи та механізми підвищення ефективності діяльності підприємства

Слайд 3

Економічна сутність категорії «ефективність»

Джерело	Визначення
Великий економічний словник	Ефективність – здатність приносити ефект, здійснювати вплив. Економічна ефективність – результативність економічної діяльності, економічних програм і заходів, що характеризуються відношенням отриманого економічного ефекту, результату до витрат факторів, ресурсів, які обумовили отримання даного результату, досягнення найбільшого обсягу виробництва з використанням ресурсів певної вартості.
П. Друкер	Ефективність – сукупність різних соціально-економічних процесів та явищ. Які пов’язані з досягненням результату та раціональним використанням ресурсів.
Б. Голд, С.Ейлон, Ю. Сьозан	Під ефективністю, як правило розуміють продуктивність, яка визначається відношенням випуску до витрат.
Д. Скотт Сінк	Ефективність (дієвість) – це ступінь досягнення системою поставлених перед нею цілей, ступінь завершення потрібної роботи.
А.М. Матлін	Ефективність у самому загальному вигляді можна виразити як відношення результатів виробництва до ресурсів необхідних для їх досягнення.
В. Батрасов	Ефективність виражає виробничі відносини, які формуються між людьми з приводу більш результативного господарювання на базу суспільної власності та планомірного використання ресурсів.
Л. Мельник, А. Карінцева	Ефективність визначається відношенням результату (ефекту) до витрат, що забезпечують його отримання. Економічна ефективність – це вид ефективності, який характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки).
Андрійчук Р В.	Економічна ефективність - відношення між отримуваними результатами виробництва - продукцією і матеріальними послугами, з одного боку, і витратами праці та засобів виробництва - з іншого
Савенко Н. В.	Економічна ефективність - результат виробничої діяльності, що виражається у вигляді співвідношення між підсумками господарської діяльності та витратами ресурсів

Слайд 4

Матриця SWOT-аналізу ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

	<p>Можливості</p> <ul style="list-style-type: none"> - входження у нові ринки - розширення номенклатури виробів - збільшення виробничої потужності підприємства 	<p>Загрози</p> <ul style="list-style-type: none"> - політична та економічна нестабільність - ріст інфляції - поява нових конкурентів - наявність на ринку неякісних товарів низької вартості
<p>Сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> - висока якість продукції - унікальність продукції - власне приміщення 	<p>Поле С і М</p> <ul style="list-style-type: none"> - нарощення обсягів виробництва - виготовлення нових видів продукції - завоювання зарубіжних ринків 	<p>Поле С і З</p> <ul style="list-style-type: none"> - розширення збутової мережі - відкриття нових торговельних точок - підтримка іміджу виробника якісної продукції
<p>Слабкі сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> - опір змінам - незначний асортимент - відсутність мотивації працівників - незахищеність інформаційних баз - зношеність ОЗ 	<p>Поле Сл і М</p> <ul style="list-style-type: none"> - впровадження інновацій - розробка системи мотивації підприємства - підвищення продуктивності праці 	<p>Поле Сл і З</p> <ul style="list-style-type: none"> - оновлення застарілих основних засобів - зменшення плинності кадрів шляхом розробки системи винагород - забезпечення підвищення кваліфікації кадрів

Слайд 5

Аналіз абсолютних фінансових показників діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика», тис. грн.

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Загальна вартість майна підприємства	34383	39949	50845	5566	16,2	10896	27,2
Необоротні активи	12671	11818	14550	-853	-6,7	2732	23,1
Оборотні активи	21712	28131	36295	6419	29,6	8164	29,0
Власний капітал	28502	34569	41402	6067	21,3	6833	19,8
Залучений капітал	5881	5380	9443	-501	-8,5	4063	75,5
Чистий дохід	68973	81988	94312	13015	18,9	12324	15,0
Собівартість реалізованої продукції	52666	61456	69646	8790	16,7	8190	13,3
Валовий прибуток	16307	20532	24666	4225	25,9	4134	20,1
Чистий прибуток	5378	7000	7376	1622	30,2	376	5,3

Слайд 6

Аналіз відносних показники фінансового стану ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт фінансової автономії	0,83	0,87	0,81	0,04	4,8	-0,06	-6,9
Коефіцієнт забезпеченості активів власними оборотними засобами	0,73	0,81	0,74	0,08	10,9	-0,07	-8,6
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними засобами	2,5	2,7	2,2	0,2	8	-0,5	-18,5
Коефіцієнт оборотності активів	2,01	2,05	1,85	0,04	2,0	-0,2	-9,7
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,96	11,42	7,38	2,46	27,4	-4,04	-35,4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,04	4,86	4,42	-0,18	-3,6	-0,44	-9,1
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	71,4	74,1	81,4	2,7	3,8	7,3	9,9
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	40,2	31,5	48,7	-8,7	-21,6	17,2	54,6
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,27	0,5	0,3	0,23	85,2	-0,2	-40,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,62	3,64	2,56	1,02	38,9	-1,08	-29,7
Коефіцієнт покриття	3,69	5,23	3,84	1,54	41,7	-1,39	-26,6

Слайд 7

Аналіз рентабельності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Показник	2016	2017	2018	Відхилення 2017 р. від 2016 р.		Відхилення 2018 р. від 2017 р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт рентабельності активів	0.15	0.17	0.14	0.02	13.3	-0.03	-17.6
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0.19	0.20	0.18	0.01	5.2	-0.02	-10
Коефіцієнт чистої рентабельності продажу	0.08	0.09	0.08	0.01	12.5	-0.01	-11.1
Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0.102	0.105	0.095	0.003	2.9	-0.01	-9.5
Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності	0.105	0.113	0.102	0.008	7.6	-0.011	-9.7
Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності	0.085	0.092	0.084	0.007	8.2	-0.008	-8.7

Слайд 8

Аналіз ефективності управління фінансово- господарською діяльністю ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за основними показниками рентабельності за моделлю Дюпон

Показник	Період			Абсол. відх.		Відн. відх.	
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	17/16	18/17	17/16	18/17
Чистий прибуток	5378	7000	7376	1622	376	30,1	5,3
Середньорічна вартість А	34383	39949	50845	5566	10896	16,2	27,2
Дохід від реалізації продукції	68973	81988	94312	13015	12324	18,9	15,0
Власний капітал	28502	34569	41402	6067	6833	21,3	19,8
Прибуток до оподаткування	6627	8546	8996	1919	450	29,0	5,2
Поточні зобов'язання	5881	5380	9443	-501	4063	-8,5	75,5
ROA	0,15	0,17	0,14	0,02	-0,13	13,3	-76
LR	1,2	1,15	1,23	-0,05	0,08	-4,2	9,7
TB	0,81	0,82	0,82	0,01	0	1,2	0
IB	1	1	1	0	0	0	0
ROS	0,096	0,104	0,095	0,06	-0,009	62,5	-8,6
Коа	2,01	2,05	1,85	0,04	-0,2	2,0	-9,8
ROE 3	0,23	0,25	0,22	0,02	-0,03	8,7	-12
ROE 5	0,19	0,21	0,18	0,02	-0,03	10,5	14,3

Проведена оцінка ефективності діяльності підприємства за показниками рентабельності та моделями Дюпона засвідчила невисоку та нестабільну прибутковість ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика».

Слайд 9

Заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства та покращення результатів його діяльності

Зміст заходів	Витрати на реалізацію	Очікуваний ефект
Підвищення інформаційної безпеки системи управління (хмарні технології, заміна паролей, інструктаж)	Не потребує	Захищеність управлінської системи від атак зловмисників, уникнення загрози втрати даних та покращення стану управління інформаційними ресурсами
Регулярний моніторинг ринку, потреб клієнтів, продаж залишків готової продукції	15 тис. грн	Диференціація потреб клієнтів сприяє оптимізації їх задоволення. Економічний ефект від зменшення залишків готової продукції - 39,8 тис. грн.
Ефективна кредитна політика	7 тис. грн.	Відповідно до Порядку часткової компенсації відсотків за залученими кредитами суб'єктам малого та середнього підприємництва за рахунок коштів міського бюджету підприємству було відшкодовано 69,7 тис грн
Управління дебіторською заборгованістю, наймання штатного юриста	12000 грн в місяць	Результат позовно-претензійної роботи - стягнення 1152,8 тис. грн. Економічний ефект дорівнює 1008,8 тис.грн. в рік
Модернізація сайту	78 тис. грн	Зростання виручки на 471 тис. грн.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!